

Nem vagy egyedül

A győri Erdélyi Kör vezetőségének levele Tökés Lászlóhoz

Drága testvérünk, Tökés László! Nem tudjuk, hogy a sors tragikus elrendelése, avagy a népünket fojtogató, immáron végső, halálos esapásra készülő rezsím démoni sugallatára épp október 6-án, a vértanúk napján lesz tárgyalásod. Bíráid, egy elvakult, kegyetlen klikk bábjai, szolgálai módon olyan ítéletet hoznak majd, melyet népi őrök már jó előre megszövegeztek.

Ezt te is világosan látod, mint ahogy tisztában voltál azzal is, hogy a harc, melyet elindítottál, egyenlőtlen, csak legyőzött lehetsz, áldozata egy ember-telen rezsímnek, mellyel szemben a te szavad csak alig hallható sóhaj csupán.

De László! Nem vagy egyedül a próbáltatásokban. Mellette vannakunk mi, a hazájukból elűldözött erdélyiek, az egész magyar nemzet, sőt a világ minden humánusan gondolkodó embere, faji és vallási hovatartozásra való tekintet nélkül. E napon nemcsak az aradi tizenhármakra emlékezünk, hanem rád, késői utódra is, aki megtörte a hallgatás falát, és állását, családját, s talán életét is áldozza népéért, mint szegény presbitered, Újvárossy, aki halálával beírta nevét a mártírok hosszú sorába, történelmünkbe. Őt és megfélemlített presbitériumot is

örökre szívünkbe zárjuk. Mi, a győri Erdélyi Kör ezúton is világgá kiáltjuk, hogy hallja meg minden érző lélek Los Angelesből Vladivosztokig: el a kezekkel Tökés Lászlótól!

Adják vissza templomát, szabadságát, emberi biztonságát, családját és híveit, mindent, ami egy embert megillet. Nem hagyhatjuk szó nélkül feletted, Papp László nagyváradi püspök magatartását. Ő — kinek kötelessége lett volna lelkészét megvédeni — nemcsak, hogy galádul cserbenhagyta, hanem rágalmakkal árasztotta el, megvonva lelkési működését. A magyar református egyháznak — több százéves fennállása óta — ilyen júdás főpásztora (ha egyáltalán főpásztornak lehet nevezni!) nem volt. Ő nem papjaiért és híveitől kiálló egyházfő, hanem Ceausescu legodaadóbb néparuló kollaborátora.

Őszintén csodálkozunk, sőt felrójuk a Magyar Református Püspöki Karnak, hogy mind ez ideig nem emelte fel szavát, hogy hazaáruló tevékenységét elítélje akkor, amikor megnyilvánulása a magyar kálvinista hagyományok lábba tiprása. Joggal elvárjuk, hogy ezt késedelem nélkül pótolják és velünk együtt minden erővel támogassák Tökés László testvérünk fennmaradásunkért vívott harcát.

Keletnémetek — két tükörben

„Magyarország semmivel sem tett többet, mint most az NDK” — állapítja meg a prágai és varsói NSZK nagykövetségre menekült NDK-állampolgárok távozásának kiutazását kommentálva a Le Quotidien de Paris. A francia lap emlékeztet arra, hogy a magyar hatóságok döntését annak idején élesen bírálták Berlinben, s azt hangoztatták, hogy az ellentétes a nemzetközi szerződésekkel és veszélyezteti a Német Demokratikus Köztársaság szuverenitását és nemzeti érdekeit. Most viszont maga Kelet-Berlin engedélyezte a menekültek kiutazását. A francia sajtó bőségesen foglalkozik az eseménnyel, de több kommentár aláhúzza, hogy a jelenlegi eljárás eltér: míg Magyarország maga vállalta a döntést, addig ezúttal a két német állam közötti megállapodással sikerült rendezni a prágai és varsói menekültek ügyét. „A csehszlovák kormány így nem keveredett bele az ügybe” — állapítja meg a Le Figaro. Hasonló következtetésre jut a Libération is, amely aláhúzza: ezúttal a Szovjetunió, Eduard Sevardenadze kül-

ügyminiszter személyében, maga felajánlotta segítségét a kérdés rendezéséhez — írja a lap.

*

A győri határőrkerület parancsnokságának hétfői tájékoztatója szerint Hegyeshalomnál szombaton és vasárnap, tehát 48 óra alatt, 2007-en lépték át a határt. Így eddig összesen 19280-an távoztak Hegyeshalomnál Ausztrián át az NSZK-ba. Vissza együttesen 145-en tértek, közülük 24-en ezen a hét végén.

Jelentős volt a hét végén az NDK-s utasok mozgása a győri határőrkerület nagyforgalmú magyar—csehszlovák határátkelőhelyein, Rajkánál, Vámoszabadinál és Komáromnál is. Az érkezők száma 3567, a távozóké pedig 2880 volt. A Duna Rajka és Esztergom közötti szakaszán a két hétfői éjszakán 24-en a folyót átúszva szökecsk Csehszlovákiából Magyarországra, s ők is Ausztriába távoztak. (Az NDK-sokkal foglalkozó további cikkeink a 2. oldalon.)

(Kádár) János jelenései

(Nem kérünk a tojásból az 5. oldalon)

Aki túlélte a Halálbányát

(Riportunk a 3. oldalon)

Egyetlen bűnük volt délszláv nemzetiségük

Rehabilitálás 40 év után

A Legfelsőbb Bíróság Elnökségi Tanácsa hétfői nyilvános ülésén — helyt adva a legfőbb ügyész óvásának — hatályon kívül helyezte a budapesti népbíróság 1949. október 31-i, illetve a Népbíróságok Országos Tanácsa 1950. február 13-i ítéletét, és bűncselekmény hiányában felmentette Miletin Györgyöt, Lásztity Lyubomirt, Belájszky Krisztiánt, dr. Lászlóvic Mártont, Radity Misát, Adamov Alexandert, Jancsikin Milicát és Dácsin Danicát a népi demokratikus államrend megdöntésére irányuló szervezkedésben való tevékeny részvétel bűntette, Miletin Györgyöt és dr. Lászlóvic Mártont folytatólagosan elkövetett hűtlenség bűntette alól. A Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége szőregi szervezetét irányító Miletin György földműves gyakran utazott Jugoszláviába, a Tájékoztató Iroda Jugoszláviáról szóló határozata után is. Ott Duskó főhadnaggyal megállapodtak abban, hogy inkább ne működjen a szőregi szervezet, semmint hogy Tito ellen nyilvánítson véleményt. Később Miletin Budapesten találkozott a dr. Lászlóvic Márton ügyvédnél dolgozó Lásztity Lyubomirral. Arról tanácskoztak, hogy illegális szervezetet kellene létrehozni azért, hogy az MDDSZ se folytasson Tito-ellenes tevékenységet, s egy illegális lap alapítását is tervbe vették, azonban mindezt nem került sor. A korabeli ítéletben olvasható — egyebek között —, hogy az 1948. évi népszámlálás előtt Lásztity a délszláv lakosoknak szánt röplaptervezetet készítette, bár a sokszorosítás elmaradt. Miletin 1948 nyarán Szabadkáról titosta propagandafüveteket kapott, s ezeket terjesztette. Dr. Lászlóvic 1947-ben Brankov Lazar — A Rajk-per egyik elítélte — hívására Budapestre jött, ahol a jugoszláv követséget folyamatosan tájékoztatta a délszláv szövetségben törtétekről. Lásztity — mint az MDDSZ ifjúsági titkára és központi vezetőségének tagja — a Tájékoztató Iroda határozatának nyilvánosságra hozatalakor azon a véleményen volt, hogy semleges állás-

pontra kell helyezkedni, de valójában Tito pártján állt. Több vidéki szervezetben sikeresen agitált, miszerint a szövetség nem politikai tömörülés, s ezért nem csatlakozik a Tájékoztató Iroda határozatához.

Belájszky és Radity 1948 decemberében, majd 1949 január—februárjában Jugoszláviában 500 propagandairatot vett át, ezek egy részét Magyarországon terjesztették. Adamov, Jancsikin és Dácsin terhére szintén röplapterjesztést róttak. A legfőbb ügyész óvásában kifejtette: az elítéltek a megállapított tényállás alapján nem követtek el bűncselekményt. Valóban közöltek bizonyos adatokat, ám ezek a nemzeti kisebbség helyzetére, az MDDSZ működésére vonatkoztak, s nagyrészt a sajtóban is megjelentek. Az ítéletek tehát törvénytörtek, ezért indítványozta azok hatályon kívül helyezését és a vádlottak felmentését. A legfőbb ügyész képviselője kiemelte: az ügy vádlottainak mindössze egyetlen „bűne” volt az, hogy délszláv nemzetiségűek voltak. Ez — sajnos — elegendő volt ahhoz, hogy börtönbe kerüljenek. Az akkori politikai helyzetben „le kellett számolni” Jugoszlávia barátaival is. Kifejezte reményét, hogy az Elnökségi Tanács határozata bizonyítja majd, hogy Magyarország nemcsak állampolgárságot, hanem igazi, jogokat biztosító hazát is ad az itt élő nemzetiségieknek.

A védők — utalva arra, hogy ez a törvényességi óvás jócskán elkésett — szintén az elítéltek felmentését indítványozták. Az Elnökségi Tanács felmentő határozatának indoklásában dr. Czili Gyula, a Legfelsőbb Bíróság elnökhelyettese arról szólt, hogy az elítéltek a napi politika érdekeinek estek áldozatul; abban az időszakban a Tájékoztató Iroda határozatának úgy is érvényt kívántak szerezni, hogy megfosztották ezeket az embereket a véleménynyilvánítás lehetőségétől. Az egykori vádlottak közül egy sem jelent meg az ülésen, részben, mert már nem élnek, illetve mert nem volt kideríthető jelenlegi tartózkodási helyük.

NDK-sok: akik már igen, s akik még nem

Kálvária után, kálvária előtt

A prágai nyugatnémet követségen tartózkodó több mint négyezer NDK-állampolgár tapsviharban tört ki, amikor a palota erkélyéről Genscher bejelentette, hogy a két német állam megállapodása alapján valamennyien az NSZK-ba utazhatnak.

„Szabadság! Szabadság! Köszönjük, köszönjük” — kiáltották az NDK-beliek. Újabb tapsorkán tört ki, amikor a nyugatnémet külügyminiszter tolmácsolta Kohl kancellár üdvözlését. Genscher végül így búcsúzott a meghatott emberektől: „Jó utat! Szeretném a Szövetségi Köztársaságban üdvözölni Önöket mint német a németeket.” Nem sokkal ezután az elegáns, szemmel láthatóan elégedett Genscher a nagykövetség kapuja előtt adott vilámlinterjúban örömet fejezte ki, hogy az emberiség, Helsinki szelleme érvényesülhetett. Boldogan jegyezte meg, hogy pályafutása csúcspontjának érzi az NSZK diplomácia győzelmét. Alig fejezte be szavait, az NDK-állampolgárok első csoportjai, kisgyermekes anyák és az öregebbek, máris kezdtek beszélni a csehszlovák rendszámú, de NDK-megjelölésű buszokba, amelyek Prága egyik külvárosi pályaudvarára, Libenbe szállították őket. Innen mentek a különvonatok az NDK érintésével, a bajorországi Hofba, a nyugatnémet kormány megbízottainak kíséretében.

Vasárnap reggel, szinte egyidőben azzal, hogy a csehszlovák hatóságok rendőrkordont vontak a nyugatnémet nagykövetség köré, a misszió megkezdése nélkül, újabb — a vonatokról lemaradt — NDK-állampolgárok kezdtek gyülekezni a kapu előtt. Hiába mondta a nagykövet, hogy az alkalom egyszeri volt, vissza kell térniük a házájukba, és ott kell kérniük kivándorlásukat, az emberek nem mozdultak. A rendőrök miatt az épületbe bejutni nem tudtak, így egyfajta ülsztrájkba kezdve ott vesztegeltek a bejárat előtt. Többségük kisgyermekkel, csecsemőkkel. „Várunk és maradunk. Más választásunk nincs” — mondotta egyikük. Közben már hallottuk a hírt, hogy a bonni kormány tiltakozott. Ennek köszönhetően délután a nagykövet közölte: ideiglenesen befogadják őket. A csehszlovák rendőrök ekkor már nem gátolták meg az NDK-állampolgárok bejutását az épületbe. A kerti résznél azonban továbbra is kutyás járőrök akadályozták meg, hogy az áttelepülni akarók átmásszanak a kerítésen. Szombaton közel ötezer embernek felragyogott a szerencsecsillaga, a követségre most érkező NDK-állampolgároknak azonban, úgy tűnik, nehezebb dolguk lesz. Kálváriájuk csak most kezdődik.

Folyamatosan növekszik a prágai nyugatnémet nagykövetségen tartózkodó NDK-állampolgárok száma, hétfőn délelőttre már meghaladta a négyszázat. A misszió főbejáratán szabadon léphetnek be az NDK-állampolgárok, a közelben tartózkodó csehszlovák rendőrök nem avatkoznak

be, de a követség kerti résznél kutyás rendőrök akadályozzák meg, hogy innen bejusson bárki is a misszió területére. Ennek ellenére pár tucatnyi NDK-állampolgárnak, akik elég gyorsak voltak, vasárnap mégis sikerült átmászniuk a vaskerítésen. Az újonnan érkezett NDK-állampolgárokat a misszió épületében helyezik el, de minden eshetőséggel számolva továbbra is áll a követség kerti sátorbora.

Az NDK külügyminisztériuma vasárnap este kiadott nyilatkozatában újfént az NSZK-ra hárította a felelősséget a külképviseletein kialakult „tartarhatatlan állapotokért”, amelyek végső soron „humanitárius lépés” megtételére kösztették Berlint.

A külügyminisztérium szóvivője szerint Bonn „megsértette a nagykövetségekre vonatkozó nemzetközi jogi normákat, miszerint e képviseletek Európában senkinek nem nyújthatnak menedéket”.

A Frankfurter Allgemeine Zeitung című lap jelentése szerint a Szovjetunió mérvadó szerepet játszott abban, hogy az NDK hozzájárult a prágai és a varsói nyugatnémet nagykövetségen menedéket talált keletnémet állampolgárok NSZK-ba való kiutazásához.

Az újság Genscherre hivatkozva biztosra veszi, hogy Sevardnadze, Gorbacsov jóváhagyásával közvetlen kapcsolatokat létesített az NDK, Csehszlovákia és Lengyelország vezetésével a probléma megoldása céljából.

A szovjet fél rámutathatott az NDK kikiáltása október hetedikéi 40. évfordulójának fontosságára. Genscher meg van győződve arról, hogy a rendezés Erich Honecker személyes döntésén alapult: érvényesítette hatalmi szavát a politikai bizottság hosszadalmas, időrabló tanácskozása nélkül is.

A frankfurti újság kiváltképp kidomborítja azt a körülményt, hogy a szovjet diplomácia vezetőjét valósággal megrendítette és a mielőbbi megoldás szükségessége felől meggyőzte Genschernek a prágai nagykövetségen kialakult tarthatatlan helyzetről szóló beszámolója. Korábban ugyanis a Fischer NDK- és a Johannes csehszlovák külügyminiszterrel folytatott megbeszélések még nem hozták meg az átütést. A tekintélyes újság sokatmondó ténynek tartja azt is, hogy a nyugatnémet külügyminiszter nagy meglepetésére Horn Gyula magyar külügyminiszter vendégként Genscher társaságában — NSZK gépen — utazott el az ENSZ székhelyéről.

A Westdeutsche Allgemeine Zeitung is elismeri, hogy a berlini „igen” nélkül nem lett volna megoldás a menekültek kérdésben. Sokat nyomott a latba, hogy az NDK vezetése nem óhajtott kinos helyzetbe kerülni a negyvenedik évfordulón. Az NDK dilemmája azonban megmaradt: sem a határzár, sem az utazási szabadság nem teljes garancia arra, hogy az elvándorlásnak vége szakad. Akinek ugyanis szabad utaznia, nem tér vissza mindig szükségyszerűen. Időszerű marad ezért a reformok kérdése.

Az EK levelét megírta

Kedvezmények kedden?

Már kedden sor kerülhet a Magyarország és Lengyelország reformfolyamatainak támogatására indított nyugati akció első konkrét döntésére: hétfőn az Európai Közösség országainak nagykövetei, kedden külügyminiszterei hoznak határozatot arról a 200 millió ECU (mintegy 215 millió dollár) értékű keretről, amelyet az EK jövő évi költségvetésébe pótlólagosan iktatnak be a két ország részére. A pénzt konkrét akciókban lehet majd felhasználni — további EK-döntések alapján — menedzserképzésre, környezetvédelemre és vegyesvállalatok létesítésének előmozdítására.

A 200 millió ECU-s keretet kiigazító levéllel fogják beiktatni a tizenkét-tek jövő évi költségvetésébe, amelyet már korábban elkészített a bizottság: azt már el is küldte a Miniszteri Tanácsnak és az Európa Parlamentnek jóváhagyásra.

Ezzel az Európai Közösség (amely a hét vezető tőkés ország júliusi párizsi csúcserkeztetéstől a két közép-európai országnak nyújtandó nyugati támogatás összehangolására kapott megbízást) mintegy megadja az első lökést a támogatást kilátásba helyező huszonnégy ország számára. A bizott-

ság múlt kedden előterjesztett javaslata szerint az Európai Közösség tizenkét országának kormányai egyéni döntések alapján még legalább 100 millió ECU-t juttatnának Budapest és Varsó számára, az akcióban részt vevő másik tizenkét államtól (az Egyesült Államok, Japán, Kanada, a hat EFTA-ország, Ausztrália, Új-Zéland és Törökország) pedig összesen további 300 millió ECU-t várna az úgynevezett PHARE-akciót összehangoló brüsszeli bizottság.

Mint a közösség egyik szóvivője hétfőn a Miniszteri Tanács keddi üléséről szólva megjegyezte, a megjelölt (összesen 600 millió ECU-s) keret a bizottság szemében a minimumot jelenti, és könnyen lehetséges, hogy végül a jövőre megajánlandó teljes összeg felül fogja múlni ezt a számot. A keddi döntés által nem érintett 400 millió azonban a huszonnégy kormány egyéni döntéseitől függ: eddig csak néhány EFTA-ország jelölt meg ebben az összefüggésben konkrét keretszámot, közülük is többen a lengyel élelmiszersegélyre (az viszont a bizottság szemében nem számít be a 600 milliós keretbe).

A VILÁG HÍREI

— Grósz Károly hétfőn fogadta Joe Albritton, az amerikai Riggs bankház elnökét és kíséretét. Veleménycserét folytattak a magyar-amerikai gazdasági és pénzügyi kapcsolatok fejlesztésének lehetőségeiről.

— Washingtonba érkezett vasárnap este Dmitrij Jazov hadseregtábornok. Személyében első ízben tesz hivatalos látogatást az Egyesült Államokban a Szovjetunió honvédelmi minisztere.

— Nyikolaj Rizskov kormányfő hétfőn délelőtt a szovjet parlament elé terjesztette a gazdaság reformját célzó törvénycsomagot, amely egyebek között a tulajdonformákkal, a bérleti viszonyokkal, az adózási rendszerrel és a szocialista vállalatokkal foglalkozik. A törvénycsomag feletti vita előtt a képviselők megtárgyalták az Afganisztánban harcolt, ám fogságba esett, illetve bűncselekményt elkövetett katonák amnesztiájára vonatkozó határozatot.

— Mario Soares, a Portugál Köztársaság elnöke — aki Straub F. Brunónak, az Elnöki Tanács elnökének meghívására hivatalos látogatáson tartózkodott hazánkban — ünnepélyes búcsúztatás után elutazott hazánkba.

— Mazowiecki lengyel kormányfő moszkvai látogatása időpontjának

most folyik az egyeztetése — jelentette be hétfői moszkvai sajtótájékoztatóján Vagyim Perfiljev. A szovjet külügyi szóvivő utalt arra, hogy azt új lengyel miniszterelnök korábbi nyilatkozatában jelezte: szívesen ellátogatna a szovjet fővárosba.

— Szovjetunió — Japán: Moszkvában nagy jelentőséget tulajdonítanak a szovjet-japán békeszerződés kérdésének, hiszen annak megkötésének nagymértékben kihatna a kétoldalú kapcsolatok alakulására — hangsúlyozta Vagyim Perfiljev, s emlékeztetett arra, hogy a két ország külügyminisztereinek New York-i találkozásán megállapodás született Mihail Gorbacsov szigetországbeli látogatásának időpontjáról, s egyben arról is, hogy a békeszerződés megvitatása érdekében tavaly létrehozott bizottság december közepén Tokióban tartja következő ülését.

— A Karabah-hegyvidékkel kapcsolatos kérdésekre válaszolva a szóvivő úgy fogalmazott, hogy változatlanul feszült a helyzet az autonóm területen, nincs közúti közlekedés, vasúton sem jutnak el ide a szállítmányok, benzinhiány akadályozza a betakarítást, hiány van cukorból, vajból és gyufából is, a gyógyszerket és más létfontosságú cikkeket légi úton szállítják Sztjepanakerbe.

Nem! Ez nem lehet igaz! — cikant át agyamon a hasonlóság ténye —, amikor Vámosgyörkőny Soszták Sándorral találkoztam. Akárha Jean Valjean, a Nyomorultak című filmből! (Jean Gabin alakította, 1957-ben egy francia—NDK kooprodukcióban.) Egyszerű, természetes és mégis sajátos. Gabin alteregója mégsem filmbéli szerepeiről ismert a faluban. Az a legenda járja ismerősei között, hogy Soszták egy német és egy orosz mérnököt is megvert a cimborájával, és nem is akárholl! Kagyievkában, hadifogoly léte! Ennek járandó utána, kerestem fel őt.

— *Soszták úr, úgy tartja a szóbeszéd, hogy Ön igencsak „megrendezte” az önnel és társaival „kutyául” bánókat. Még a hadifogságban is. Van ennek valami alapja, egyáltalán hogyan kerülhetett erre sor, hogyan jutott Kagyievkába?*

— Hogyan? Hát hadifogolyként. Tiszafürednél estem fogságba, 1944. november 8-án. Onnan Romániába hurcoltak, Foksánba, ahonnan pár hét után Oroszországba vitték a csoportunkat, Kagyievkába. Asztalos a szakmám, először ilyen munkát is végez-

Pofonok Kagyievkában

Halálbánya

tem mindaddig, amíg az ismert verekedésre sor nem került.

— *Miért?*

— Mert embertelenül hajtottak a munkára, a kaja meg kevés volt, nem bírtuk. Nem tudtunk annyit termelni, amennyit ők akartak. — A férfias külsejű S. Sándor megremegett. Arcjátéka elevenné vált, apró gesztusai kifejezővé. Leplezetlen indulatokkal válaszol arra a kérdésemre, hogy *nem féltették-e az életüket?*

— *Mi már mindent feltettünk a tétre, mi már úgy voltunk kérem szépen, vagy haza kerülünk, vagy nem kerülünk haza. Utána, az eset után, betettek bennünket egy bányába, ahol 40 cm-es szenet vágunk. Halálbányának hívták. 28-an kerülünk oda, de vissza csak 12-en. Nyolc hónapot húztam ki ott, amikor egy másik bányába vittek.*

— *Soszták úr, sokunk még azt sem tudja valójában, hogy milyen egy bányanya, nemhogy egy halálbánya. Mondana valamit erről is?*

— Hát, kérem szépen, az olyan volt, hogy alattunk folyt a víz, feletünk meg a futóhomok volt. Közte pedig a szén kb. 40 cm vastagon, ezt kellett kifejtelnünk. A biztosítás lehetetlen volt. Egyszer engem is „betakart”. A többiek cibáltak a felszínre. Amikor ez történt, kórházba kerültem. Még fel sem gyógyultam igazán, amikor jött egy komisszium Moszkvából. Ekkor már csak 39 kg-os voltam, de a vizsgálat után visszaküldtek a bányába. — „Pervoj!” Egyes grupás — mondták.

— *Úgy tudom, hogy Ön itthon sportolt. Ennek köszönhető talán az erőnléte, a kitartása?*

— Igen. Boksoltam. A baj is ebből lett. Hogy szájon hajítottam a századost meg a mérnököt is.

— *Az olvasók talán furcsállni fogják vagy éppen nem értik majd, hogy Ön egyszerre látta el egy német és egy orosz „baját”.*

— Hát persze. A német ugyanolyan hadifogoly volt, mint mi, csak hát ő mérnök volt, és segítette az orosz mérnököt, aki századosi rangban volt a munkájában.

— *Meddig tartott ez az állapot?*

— Nyolc hónap után visszatettek a szakmamba dolgozni, és 1950-ben végleg hazatérhettem. A köztes időben nem történt semmi érdekes.

— *Maradt-e valami különlegesség az emlékei közt?*

— Hogyne. Ott volt a brigádban Horthy egész testőrgárdája. Egy évig a díszlépést verették velük a lágerben, utána, amikor megunták, őket is betették a bányába. Hogy haza kerültek-e, nem tudom, csak annyit, hogy úgy hullottak, mint tavasszal a legyek.

— r — a

Emberibb, szabadabb jövőt!

Az MSZDP országos gyűlésének felhívása

A Magyarországi Szociáldemokrata Párt 1989. szeptember 30-tól október 1-ig tartott országos gyűlése a következő felhívással fordul a szociáldemokrata közvéleményhez és a magyar választópolgárokhoz.

Az európai szociáldemokrácia több mint 100 éves története során a munkásosztály érdekeit következetesen képviselő pártokból fejlődtek ki a Szocialista Internacionáléban tömörült, egész társadalmak bizalmát élvező szociáldemokrata tömegpártok. E fejlődés során a szakszervezeti mozgalomra támaszkodva, és arra építve a szociáldemokrácia következetesen kiállt az emberi méltóság elsőbbsége mellett. A Magyarországi Szociáldemokrata Párt is ezt tette, és ezt akarja tenni a jövőben is. Ebben a megújuló és szabad, független szakszervezetekre is támaszkodni kíván.

A gazdasági hatékonyság, az emberi életet szebbé és jobbat tevő javak bősége csak akkor hasznos egy közösség számára, ha ennek nincsenek kárvallottjai. Tudjuk, hogy tökéletes egyenlőség nincs, ez a fejlődés halálát jelentené, de küzdünk egy olyan társadalmi közérzet megteremtéséért, ahol a szükségképpen újra és újra felmerülő ellentmondások európai értelemben vett emberi módszerekkel feloldhatók. Ez akkor sikerülhet, ha a társadalmat a szabadság, igazságosság és szolidaritás értékei igazgatják. Valljuk: a szociáldemokrácia történelmileg kialakult életfelfogás, gondolkodásmód és egyben magatartás is, de nem köpeny, amit a hatalom megragadása érdekében el lehet dobni, ahogy a kommunisták 1918-ban és 1948-ban tették, vagy a hatalom érdekében fel lehet venni, ahogy ezt a mai magyar kommunista hatalom különféle képviselői 1989-ben teszik.

A magyarországi szociáldemokrácia minden ilyen irányú kísérletet elfogadhatatlannak tart. Hirdetjük: a szociáldemokráciához csatlakozni és eszerint élni lehet, de felhasználni és kisajátítani nem. A szociáldemokrácia a szociáldemokráciáké!

HABITAT Világnap az Akadémián

Lakás és élet

A HABITAT — az emberi települések — világnapja alkalmából hétfőn az ENSZ HABITAT Magyar Nemzeti Bizottsága és Kelet-Európai Információs Irodája konferenciát rendezett a Magyar Tudományos Akadémia kongresszusi termében.

Horváth István belügyminiszter bevezető beszédében elmondta, hogy a demográfiai viszonyok kedvezőtlen alakulása, a gazdálkodás feltételeinek szigorodása, a települések infrastruktúrájának fejlesztésére fordítható eszközök szükségessége kedvezőtlenül befolyásolja településeink helyzetét, lakói-

nak életkörülményeit. A nyolcvanas években a népességszökkenés üteme gyorsult. A lakáshiány ennek ellenére mind égetőbb gondná vált. Az új építkezések mellett háttérbe szorult a meglévő lakások fenntartása, korszerűsítése.

A településpolitika elmúlt évtizedekben alkalmazott gyakorlata nem alkalmas sem a mai, s még kevésbé a jövőbeni feladatok megoldására — mondotta a miniszter. A korábbi településpolitika elsősorban a gazdaságpolitikát igyekezett szolgálni. A korszerű településfejlesztési politika vi-

Mi épül fel a leépítésből?

Kompromisszumos megállapodás a Kormány—TOT találkozó

Késhegyig menő vita után végülis kompromisszumos megállapodás született a kormány—TOT találkozó, melyet a Parlamentben tartottak hétfőn. A kormány küldöttségét Medgyessy Péter miniszterelnök-helyettes betegsége miatt Békesi László pénzügyminiszter, a termelőszövetkezetek érdekvédelmi szervezetét pedig Szabó István, a TOT elnöke vezette.

Egyaránt éles volt a vita az ágazat garantált jövedelmezőségét illetően, a kormány által tervezett támogatásleépítési programról. A TOT képviselői arra hivatkozva, hogy az ágazat jövedelmezősége 1980 óta folyamatosan romlik, a kormánytól tízmilliárd forint kihatású mennyiség-növelő intézkedéseket vártak. Békesi László szerint ez szöveg ellentétben lenne a kormány eddig folytatott gazdaságpolitikájával. A pénzügyi kormányzat nem garantálhatja mindenki, így a nem hatékony termelő gazdaságok számára is az azonos mértékű jövedelemnövelést. A kormánytagok közül az érveléssel nem értett egyet Hütter Csaba, az ágazatot felügyelő miniszter, aki a TOT álláspontját képviselte. A vitát végül is úgy zárták, hogy a kor-

mány a szabályozórendszer alakítása révén és az adó- és támogatási rendszer útján a hatékonyan gazdálkodók számára teszi lehetővé a termelés jövedelmezőségének növelését.

Nehezen született meg a megegyezés a termelési támogatások tervezett leépítéséről is. A Pénzügyminisztérium minden üzemviteli támogatás leépítését javasolta, ám végül is a kemény ellenállás következtében ebben a kérdésben meghátrálásra kényszerült. Így jövőre továbbra is fennmarad az idén bevezetett 3 százalékos kamatpreferencia, amely a gazdaságok által felvett hitelek költségeit csökkenti. Jövőre megkezdődik a műtrágyatámogatás leépítése is, 1990-ben az államilag folyósított pénz 50 százalékát vonják meg, 1991-ben pedig teljesen megszűnik a szubvenció. Ez az intézkedés önmagában igen nehéz helyzetbe hozná a termelőket. Ezért a kormányzat úgy döntött, hogy ezzel párhuzamosan felszabadítja a műtrágyaimportot is. Ha a gazdaságok a hazai műtrágyát túl drágának találják, az igényelt terméket olcsóbban beszerezhetik külföldről. (Az intézkedés vesztese elsősorban valószínűleg a hazai műtrágyagyártás lesz, amely már jelenleg is igen nehéz helyzetben van.)

A TOT egyetértett azzal a kormányjavaslattal, hogy jövőre a felvásárlási árakat is fel kell szabadítani. Így megállapodás született, hogy csupán a gabonák (búza, kukorica) és a tej felvásárlási ára marad hatósági árformában. Ugyancsak szabadabbá válnak a mezőgazdasági és élelmiszeripari cikkek fogyasztói árai is. Kivételt a 2,8 százalékos zsírtartalmú tej és a normál fehérkenyér képez.

Nem jött létre viszont megállapodás a hatósági búza felvásárlási árban. A TOT szerint átlagosan 21 százalékos mázsánkénti mintegy 90 forintos áremelésre lenne szükség, ezt azonban a kormány nem tudta megígérni. Vissi Ferenc, az Országos Árhivatal elnöke szerint két hét múlva visszatérnek még a kérdésre, addig csupán annyit tud ígérni, hogy a búza árát valószínűleg minőségétől függően mázsánként 50-90 forinttal fogják emelni.

szont csak akkor lehet hatékony, ha a spontán folyamatok és a tudatos irányítás törekvései nem keresztezik, hanem minél jobban kiegészítik egymást. Tudomásul kell venni azt is, hogy a hatékonyság követelményeinek érvényesítése általában differenciálódással jár, s ezzel hosszabb távon számolni kell.

A továbbiakban a konferencia résztvevői előadásokat hallgattak meg a városi lakásépítés területi összefüggéseiről, a falusi letelepedés alternatíváiról, valamint a HABITAT szerepéről nemzetközi kapcsolatainkban.

Az MSZMP reformarca (2.)

Lássanak el a megyei központok koordinációs és szolgáltató tevékenységet

Sárdi Árpád, az MSZMP Somogy Megyei Bizottságának első titkára. A most következő megjegyzés ugyan nem tartozik a témához, de a tény figyelemre méltó, így leírom. Amikor megbeszéltük a találkozást, nagyon úgy nézett ki, hogy egyszerűen nem fér bele az idejébe még egyetlen fél óra sem. De addig variálta a percek, míg össze nem jött a dolog. Mert mint mondta, ez neki (nekik) is fontos. Az MSZMP kongresszusa előtt természetesen először a párt esélyeiről beszélgettünk, illetve arról, hogy Sárdi Árpád szerint várható-e pártszakadás.

— Hozzám Horn Gyula nyilatkozata áll nagyon közel, miszerint ebből a pártból le kell válniuk a szélsőségeknek, s nem kell megijedni attól, hogy ennek a pártnak esetleg lényegesen csökken a taglétszáma. Vagyis az a véleményem, hogy azt a pártszakadást, ami darabokra hullajtja a pártot, azt el kell kerülni. Viszont igen nagy hibának tartanám azt is, ha ez a párt, ahogyan most van, így egyben maradna.

— *Hogyan látja: megéjünkben so-*

— Itt, Somogyban elég sok „kivá-
ró” van, olyanok, akik elegánsan szeretnének távozni. Ez a van kalapja, nincs kalapja jelenség: távozik, mert megváltozik a párt, távozik, mert nem. Magyarzatuk mindenképpen lesz.

— *Őn, mint reformgondolkodó, mit tart jónak, illetve megtartandónak a negyven év politikájából?*

— Több helyütt felvetődött már joggal, hogy nem kell mindent kidobni az ablakon, mert ebben az időszakban volt jó is, értünk el eredményeket. Szekszárdon, a küldöttek találkozóján is elmondtam, végre össze kellene gyűjtenünk, hogy mi az, amit értékeknek tartunk ebből a negyven esztendőből.

— *Mondjon rá néhány konkrét példát.*

— Az én véleményem szerint akkor is értéknek tekinthető az életszínvonal ilyen szintű alakulása, ha — amint ezt politikusaink most nyilatkozzák — 1971-től az életszínvonalat és az ezzel járó jó politikai hangulatot a hitelekkel tartottuk fenn.

— *Ez így is van.*

— Ez akkor is érték, mert valamilyen életszínvonalra eljutott ez az ország. Értéknek tartom, hogy ebben a sztálinista struktúrában, ami jellemző volt egész Kelet-Európában, a Kádár-korszakban véghez tudtuk vinni a legnagyobb toleranciát, szabad, liberális légkör uralkodott ebben az országban. Én ezt is értéknek tartom. Ami a megye mezőgazdaságát illeti, hogy milyen természételeket értünk el — még akkor is, ha ma a mezőgazdaság nagyon komoly problémákkal küzd —,

azt is értéknek tartom. És újból mondom, szükséges lenne összeülniük az elméleti és gyakorlati szakembereknek, akik földolgoznák az eredményeket, s kimondanák: ezek a védhető értékeink.

— *Hogyan vélekednek a reformszárny képviselői a várható szervezeti változtatásokról?*

— Fontos, hogy a régi struktúrával szemben egy rugalmas működési rend, mód alakuljon ki. Hogy egészen világos legyen: az MSZMP-ben két fő csomópontnak kellene lennie, az alapszervezeteknek és a központnak.

— *Ezt hogyan értsem? Csak az MSZMP-vel kapcsolatosan vallja ezt?*

— Nem. Érttem a „központ” alatt a kormányt és a legfőbb népképviselői szervet, az Országgyűlést... s-amikor azt mondom, hogy megyei pártbizottságra nincs szükség, mondom azt is, hogy megyei tanácsra sincs szükség. Hanem a helyi szervezeteknek kell megadni a jogot, hogy az ő sorsukról maguk döntsenek. De nagyon kell vigyázni, mert az önkormányzat gazdaság nélkül kevés. Vagyis az adott köz-
ségben megtermelt jövedelmek, javak maradjanak ott és ott hasznosuljanak.

— *Tehát ne kerüljön a pénz „számlatlanul” a nagykalapba.*

— Ne, bizony. Mert itt van például a Balaton-part. Tudja, hogy a nyári idény bevételeiből a helyi tanácsok

mennyit kapnak meg? Egy—két százalékot.

— *Azért térjünk vissza a szervezeti változásokhoz. A települések és a „központok” közé valamilyen összekötő kapcsolatra, láncszemre van szükség.*

— Annál is inkább, mert a községek nem akarnak becsatlakozni a városokhoz. Ezért például nekünk valamilyen koordinációs és szolgáltató tevékenységet el kell végeznünk, el kell látnunk, ami lehet, hogy idővel elhalad, de egyelőre ezzel segítenénk az úgynevezett alulról építkezést. Mert tudjuk jól, hogy nem úgy van: „Holnapról alulról építkezünk!”, s megy minden az elvárható módon. Mert negyven évig nem ezt csináltuk... Vagyis ezt a folyamatot nekünk el kell indítanunk. Ez most a legfontosabb feladatunk egy egészen kis létszámú apparátussal. Persze, ezt is a községek mondják meg, hogy szükségük van-e rá, mármint az apparátusra, s hogy hajlandók-e erre pénzt áldozni.

— *Kiből állhatna az apparátus?*

— Nagyon tehetséges profi politikusokból. Csak most ebben az apparátus ellenes hangulatban félok, hogy majd mindenki menni akar, mert az esetlegesen adott státust bizonytalannak érzi, s tart attól is, hogy egy rövid idő után „ejtőernyős” lesz.

— *S Ön maradna, ha ezt kérnék?*

— Nekem ez a felelősségem. Én április 15-én igent mondtam erre a funkcióra. S ha most nemet mondanék, akkor nemcsak a párt, hanem önmagam elől is megfutamodnék.

V. Horváth Mária

Adakozatok az éhező munkásörtség javára!

A már-már viharossá fokozódó szélben gyülekezett péntek este a tömeg a Munkásörtség Országos Parancsnokságának Gellért-hegyi rezidenciájára. A FIDESZ és az SZDSZ szervezésében zajló demonstráció szándéka a munkásörtség elleni tiltakozás volt. A parancsnokság gépkocsiparkolójában állva Deutsch Tamás felolvasta a proklamációt, melyben követelték a munkásörtség feloszlását, a birtokukban lévő fegyverek azonnali beszüntetését. Érveik között szerepelt, hogy nincs ma az országban olyan feladat, melyet kizárólag a munkásörtség tudna megoldani. Állandó veszélyt jelentenek a fegyvertelen nép számára. A népet pedig, aki azt az adót fizeti, amiből a munkásörséget finanszírozzák, még soha senki meg nem kérdezte: akarja-e ezt a fegyveres testületet. Dolgozzatok! — hangozott a tömeg újabb követelése, mely így folytatódott: A munkásörtség vagyona a nép tulajdona! Megszűnni! Nem kellek!

Az ezernél több tüntető képviselői végül átadták írásos feljegyzésüket a munkásörség megjelent képviselőinek.

Míg a tömeg a jelszavakat skandálta ütemes tapssal kísérve, a munkásörség képviselői félrevonulva ácsorogtak saját kis betonerdőtornyuk egyik szegletébe húzódva. Pedig nem akárhány képviselőtök szerveztétek az eseményen: Herczeg Ferenc a budapesti

parancsnokhelyettes, Borzák Lajos szóvivő és Nagy György az Országos Parancsnokság osztályvezetője.

A három úr elégedetlenül vette tudomásul, hogy a FIDESZ nem tartotta be, amit ígért: a tüntetés egyáltalán nem békés — szerintük —, hisz a „békét” megzavarja a tömeg által kiabált jelszavak és a folyamatos taps. Borzák Lajos szóvivő mégis hajlandó volt megszólalni, válaszolt néhány kérdésre, néhányra pedig nem.

— *Érzelmileg mit jelent Önöknek ez a tüntetés?*

— Mi a magyar népre figyelünk.

Olvasom a Népszava szeptember 22-i számában az egyik SZOT titkár békécsabai beszédét: „... a szakszervezetek jelentik a mai Magyarországon az egyetlen olyan társadalmi szervezett erőt, amelyet még nem lehetett szétbomlasztani.” Ugyan mit érthetett szétbomlasztáson Szalay Ferenc? Talán azt, hogy valami rossz történetik ma hazánkban, mert megrendült a posztstálinista hatalom, amelynek fészkében tucatnyi ember osztotta el egymás között latifundi-umként a kormányzást, a gazdaságot, a kultúra és művészet világát, a fegyveres testületeket, a társadalmi álszervezeteket, közte a SZOT felügyeletét.

Ha értelme szerint használta a szétbomlasztást igét, akkor nehezményezi,

— *Az itt megjelentek nem a magyar nép?*

— Részbe csak. A tízmillióhoz képest csak töredék.

— *Önök milliárdos támogatást kapnak. Hogyan tudják átvinni ezt a pénzt abban a tudatban, hogy minden nap több száz, több ezer ember éhezik Magyarországon?*

— A provokatív kérdésre a következőket tudom mondani: a munkásörök közel háromnegyede a létminimum alatt él.

— *Ez a Gellért-hegyi palota is a létminimumról tanúskodik? A bada-*

Szétbomlasztás?

hogy szétesett a közpénzek százmilliárdból fenntartott, de az ifjúság számára érdektelen KISZ, hogy csak a Népköztársaság úti palotában létező Nótanács vezetőjének nem jut már több közméltóság, a Hazafias Népfőnt központjában nem kell már hónapokkal a választások előtt kinyomtatni a Fehér házból érkező képviselői névsort, rozsdásodnak a munkásörség fegyverei.

Abban igazat adok a szónoknak, hogy a kormány, az uralmon levő és alakuló pártok nem nézik jó szemmel a céljaiknak ellenszegülő szakszervezeti megnyilvánulásokat, mert, s ezt

csanyi Club Tomaj? No meg a fegyvervásárlások?

— Ez az épület az Országos, a Budapesti és a Pest megyei Parancsnokság épülete.

Meglehet, a mezei munkásörök valóban nehéz körülmények között élnek, mint mi valamennyien. De parancsnokaik nem. Nem csoda, hogy ragaszkodnak megszerzett munkásörvagyonukhoz, fegyvereikhez. Am ha a munkásörök vezetőjének nem jutott eszébe, hogy saját „létminimum alatt élő bajtársaikon segítsenek palotaépítések helyett, híján vannak a sokal emlegetett „szocialista” erkölcsi értékeknek.

— csik —

már én teszem hozzá a szakmai központok, a megyék, a SZOT valóban szilárdan ellent áll a demokratikus változásoknak, hogy gyenge a belső reformmozgalom, továbbra is helyükön ülnek, semmit se csinálnak a Gáspár Sándor által kirendelt vezetők, százak és százak kapaszkodnak feleslegesen, ám jól fizetett funkciójukhoz alig csökken a nemzetközi kapcsolatoknak mondott világkörűli luxus turizmusuk, ... sorolhatnám tovább újságnyi terjedelemben!

A szakszervezeti fórumon elhangzottakat olvasva arra is gondolok, hogy azt a Népszava rosszul idézte. Ezért bizonyára Szalayt megköveteli. De ha helyesen interpretálta?

Várai Emil

Nem egyházi, keresztény...

Dombóváron is megalakult a Keresztény Demokrata Néppárt helyi csoportja. Az első ülésen körülbelül hatvan érdeklődő jelent meg, de csak egy részük döntött a belépés mellett. Dr. Keresztes Sándor, az országos szervezőbizottság elnöke ismertette a párt múltját, majd beszélt az elvi programjukról. Dr. Pálos Miklós, a Tolna megyei szervezőbizottság elnöke a konkrét feladatokról tartott rövid előadást, szövege tehetőséges ifjúságot felkarolni akaró iskolaalapító mozgalmukról. Egy kérdésre válaszolva elmondta, hogy szervezetük nem egyházi párt, de a keresztény egyházak püspökei örömeiket fejezték ki, hogy egy keresztény ideológiára épülő párt is alakult hazánkban. A párt vezetői alapvető feladatnak tartják, hogy a közéletben az emberség, a lelkiismeret és a tisztesség fogalma a helyére kerüljön. Élénk vita alakult ki a földkérdésről. Szabó István a gyűlés szervezője elmondta, hogy nem tud egyértelműen állásfoglalni erről. A párt úgy véli, hogy tudomásul kell venni a kialakult gazdasági realitásokat, nincs helye az erőszakos reprivatizálásnak, de biztosítani kell a lehetőséget mindenkinek, hogy földhöz jusson, ha akar. — **fy** —

A „baloldal” fenyegetőzik

Nem kérünk a tojásból!

Négy évtizedes palackba zártság után az utóbbi két esztendőben végre Magyarországon is megindult a demokratizálódás. Ezt nemcsak a számos új és újjáalakult párt és egyéb szervezet jelzi, hanem a korábban korlátlanul uralkodó MSZMP önkritikája és változtatásra való hajlama is. A magukat kommunistának nevezők jó része belátta az eddigi politika csődjét, és megpróbál cselekvő résztvevője lenni az ország átalakításának.

Am az „ortodoxok” nem hagyják magukat eltávolítani és eltántorítani a számukra óriási kedvezményekkel járó eddigi „szocializmustól” és igen hamar szervezkedni kezdtek. Így alakult meg a Münnich Ferenc Társaság, amelyről a demokrácia hívei aligha gondolták, hogy rövidesen enyhe csoportosulásnak számít majd. Pedig ez történt. Ribánszky Róbert marxista egységplatformja a „régiszepek” követeli vissza, a marxizmus tételeit demagógiahalmazként ismételve. S most itt egy újabb, „igazi kommunista” szervezet, a Kádár János Társaság.

Az MSZMP központi lapjában nemrég megjelent interjúban a társaság szervezője, Antoniewicz Roland nyilatkozik. Ugye, ismerős a név? A Magyar—Lengyel Országjáró Diákszövetség egyik vezetője a sztálinista diktatúrákat dicsőítő beszédével nagy botrányt kavart néhány hónapja a phenjani Világifjúsági Találkozón. Nem árt feleleveníteni a „Most kezdünk kibújni a tojásból...” című írás legfontosabb részleteit, hiszen bizonyára sokan nem olvasták.

Nos, Antoniewicz „elvtárs” elpanaszolta, hogy az „igazi kommunisták” veszélyben vannak, mert az országban súlyos ellenforradalmi válság van. Baj van az MSZMP-vel, mert a likvidátorok szocialista párttá akarják degradálni. Ezek az emberek az imperializmus ügynökei, és a kapita-

lizmus malmára hajtják a vizet. Pozsgay Imre és likvidátortársai a proletárdiktatúra megdöntésén mesterkednek, ugyanis Antoniewicz szerint Magyarországon proletárdiktatúra van. Ezt pedig ők (az „igazi kommunisták”) nem bírják tétlenül nézni. A Kádár János Társaság szervezője egy fenyegetéssel fejezi be mondandóját: „még csak most kezdünk kibújni a tojásból...”

Miután a Kedves Olvasó túl van a döbbeneten, minden bizonnyal ugyanaz jut eszébe, mint e sorok írójának, vagyis, hogy maradjanak Antoniewicz és „elvtársai” abban a bizonyos tojásban. Persze, a pluralizmusban mindenkinek joga van politizálni és nézeteit terjeszteni — nem úgy, mint a KJT-ba tömörülni szándékozók által visszasírt „proletárdiktatúrában”. Most már az ország lakosságának túlnyomó többségével együtt leírhatjuk, elmondhatjuk: az a világ elmúlt, és azon munkálkodunk, hogy soha többé ne jöhessen vissza. A demokráciát óhajtók az „igazi kommunistákkal” ellentétben nem fenyegetőznek — példa rá éppen a kommunista párt, az MSZMP reformszárnya.

A közös érdek, az élet számtalan területén meglévő válságból való kilábalás azt kívánja, hogy a politikai nézetek ütközzenek meg egymással. Lesznek győztesek és vesztesek, ám a ki — pontosabban előre — vezető utat csak együtt találhatják meg.

Az említett „baloldali” szervezetek azonban — élen a KJT-vel — erről hallani sem akarnak. Őket csupán egy érdekl: visszaút saját hatalmuk megvédése, illetve helyreállítása szándékával.

Ez az, amiért nem kérünk a tojásból!

(palotai)

„Lefasisztáztak bennünket”

Elszámoltatás a keresztényi megbocsátás jegyében

Isten — Haza — Szabadság. Egy nép megvalósulatlan álma, vagy inkább sorsa. II. Rákóczi Ferenchez fordul nemzetmentő jelszóért az újjáalakult Magyarországi Függetlenségi Párt. Az archaizmust, eszménykereső múltbafordulást vállalják. De ez oly kevés ahhoz, hogy másként definiálják magukat, mint mondjuk a hasonló eszménnyel fellépő kiscsapatok, kereszténydemokraták. Mint az egyik képviselőjük gondolatmenetéből kiderül, igazi különbség: az eltérő hangsúly.

A magyar nemzet azóta küzd a függetlenségéért, amióta létezik. Ebből eredeztetjük történelmi folytonosságunkat — mondja dr. Tóth Zoltán, a Tolna megyei szervezet vezetője. — A frankok, germánok, szlávok gyűréjében vívott megmaradási küzdelmével, elsősorban a keletről induló nyomás feltartóztatásával Európát mindig megóvta a magyarság. Ezért az áldozatért megérdemelné egyfajta erkölcsi elismerést. Az 1100 esztendő államiság, a magyar múlt azonban önmagában is belső tartást adhat a honpolgárnak, jóllehet hosszú ideig igyekeztek kiirtani a nacionalizmust tudatából. Az MFP az egységes nemzetudatára építve a liberális polgári eszményrendszert tartja követendőnek.

Semleges Magyarországot akarunk. A katonai tömbön kívülség távoltartást feltételez keletől és nyugattól egyformán. Ennek ma legényegesebb feltétele a szovjet csapatkivonás. A gazdaságban egyelőre nem gondolhatunk ilyen önállóságra, hiszen ko-

moly tőkebefektetés nélkül nem tud talpraállni az ország.

A párt programja most készül. Jónéhány kérdésben egyelőre tisztázatlan az álláspontja. Amit egyöntetűen állítanak, a nyugati gazdaság mintá ad. A vállalkozást nem korlátozhatja az állam, minden eszközzel az egyén kiteljesedését kell elősegítenie úgy, hogy közben nem hagyhatja magára a társadalom kirekesztett rétegeit, a szegényeket. Egyéni arculatot mutat az elszámoltatási programjuk.

— Ez nem fejedáaszt — tiltakozik beszélgetőtársam. — Szó sincs jogi felelősségrevonásról. Csúpan erkölcsi, deklaratív igazságtételt akarunk. Azokat a személyeket kívánjuk elszámoltatni korábbi döntéseikről, akik bizonyíthatóan vétettek a nemzet ellen, ma pedig magas nyugdíjat élveznek, előkelő állásban ülnek. Ez jogosan sérti az igazságérzetet. Hasonlóképpen változtatni kell a kis- és középnegyedek helyzetén, életesélyein.

A szociális beállítottság mellett a független vállalkozók — szellemi szabadfoglalkozásúak, kisvállalkozók, magánparasztok — pártja kíván lenni a függetlenségi párt. És milyen furcsa, a korábbi kategóriákkal szakítva a szakmunkásokat és értelmiségieket várja. Józan mérlegelés szerint a közeljövőben nem duzzad tömegpárttá, hiszen a liberálisok sorában is a legkevésbé kompromisszumra kész testvérszervezetének a Politikai Foglyok Or-

szágos Szövetségét, illetve a teljesen azonos céllal fellépő Független Magyar Demokratikus Pártot vallja. Elvből kívül áll az Ellenzéki Kerekasztalon, a nemzeti megbékélési és elszámoltatási hivatal működéséhez ugyanis akkor is ragaszkodott, amikor a tavasz folyamán azt még időszertűlennek tartották az EKA szervezetei. Az egykori pártalapító Sulyok Dezsőtől talán messzire mutat az a szellemiség, ami az MSZMP-hez való viszonyulást illeti.

— Az MSZMP a mai felállásban nem pártjelleget mutat, hanem egy fel-duzzasztott bürokratikus szervezet, ahol a szélsőbaltól a jobboldalig minden eszme megtalálható. A reformerői polgári értéket is hirdetnek, ezért adott esetben nem zárkozhathat el támogatásuktól — véli dr. Tóth Zoltán.

A másik oldalról viszont: — Előfordult, hogy lefasisztázták, lesovinizálták a pártot. Eszmekörünk a keresztényi megbocsátáson alapul, ezért ezt keresztényi méltósággal visszautasítjuk.

Takács Zsuzsa

A nagykőrösi tanácselnök-helyettesi tisztséget az 59 esztendő Aranykalászos Gazdatanfolyamot végzett Huszár Kálmán nyerte el, aki 1963 óta tanács-tag. Az 58 tanácstagból 44 vett részt a szavazáson, s közülük 31 választotta e tisztségre Huszár. A tisztséget társadalmi munkában betöltő politikus munkahelyén teljes felmentést kapott, a tanácsból meg bruttó 30 ezer Ft-os tiszteletdíjat.

Egy rendőr hazudik

A Tallózón keresztül került a kezembe nemrégiben a Déli Hírlap egy cikke arról, hogy mennyit keres „a közrendőr”. Mit mondjak, megesezt a szívem a rend két egyenruhás őreim, amikor megtudtam egy miskolci rendőr-alezredes nyilatkozatából, hogy a fiatal, néhány évet szolgált járőrök csak 6500—7500 forintot keresnek havonta.

Hanem aztán a minap megláttam egy toborzó plakátot a közeli középiskola folyosóján: hivatásos tiszthelyettesnek csalogatta a rendőrséghez a 18. életévüket betöltött, érettségivel vagy szakmunkásvizsgával rendelkező fiatalokat. S lám, mit ígért kezdő keresetnek: 7000,— forintot! Tehát „helyből” többet, mint a cikkben néhány évi szolgálat után említett alsó határ. S míg az újságcikk a kedvezőtlen munkaidő-beosztást, a túlóradíj nélküli havi 240—260 óras szolgálatot, a lestrapált munkaeszközöket emlegette, a plakát az „állományt megillető” további juttatásokat sorolja: rendfokozat és korpótlék, negyedévenként 6000,— Ft ruhautánpótlási illetmény, betegállomány esetén teljes illetmény, 33%-os MAV-igazolvány — ezeket a legóvatosabban „forintosítva” is havi 11—12 ezer forint rendőréknél a kezdő fizetés. Itt bizony (minimum) egy rendőr hazudik. Kérdés, hogy melyik, s főképp, hogy mennyiért???

L. Gy. G.

Újra elmentünk Petőfiért II.

A legnagyobb fej, amit láttam

Vnukovón kiderül, nem kell sietnünk, gépünk csak valamivel nyolc óra előtt indul. Van időnk, még vacsorázhathatunk is. Ez a világ legtöbb repülőterén egyszerű művelet, itt nehézségekbe ütközik. Az Inturiszt étterme zárva, a másik első osztályú szintén, de a rosszul behúzott függönyön keresztül látni, bent többen is vacsoráznak.

Kopogásunkra egy díjbirkózó külsejű úr kerül elő, aki meghallgatva óhajunkat — mármint, hogy enni szeretnénk — újra eltűnik, hívja a főnököt. A zord tekintetű hölgy mindent megtesz, hogy lebeszéljen szándékunkról. Előbb az Inturiszt-étterembe küldene, majd közli, hogy nincs helyük, de várni sem érdemes. Egyre ingerültebb, hangosabb vita után végül beenged. Az ételválaszték nem túl nagy, és úgyis azt hoznak, amit akarnak. A félig sült marhahús elfogyasztása után mégiscsak jóllakottan indulunk vissza a váróterembe.

Elképesztően nagy a zsúfoltság. A padokon, fotelekben ülnek, esznek, alszanak az emberek. Sokaknak csak a földön jutott hely. Csomagjukat fejük alá téve alszanak, vagy beszélgetnek. Az egyik széken fiatal, kozák külsejű nő a gyerekeit szoptatja. Tolmácsunk mondja, hogy ezek mind arra várnak, hogy feljussanak valamelyik belföldi járatra. Néha egy-két nap, máskor több mint egy hét is lehet a várakozás. Addig itt élnek, esznek, isznak, tisztálkodnak, alszanak a várócsarnokban.

Az Aeroflot TU 154-es gépe tizenkétezer méter magasságban repíti a társaságot a sötét, fénytelen orosz éjszakában. A kapitány közleményéből tudjuk, hogy kint mínusz 58 Celsius fok a hőmérséklet. A légikísérők ásványvizet osztanak, majd jön a vacsora, az általunk gumicsirkének keresztelt hideg csirkesült egy kis keksszel, mustárral és kenyérral. Most sírjuk csak vissza a MALÉV összkomfortos kiszolgálását, étel- és italválasztékát, ami tapasztalt, sokat utazó úttársam szerint a világszínvonal között van. Töle tudom azt is, hogy bár sokszor repült ezen a járaton, csirkén kívül mást még soha sem szolgáltak fel.

Több mint háromórás repülés után értünk Novoszibirszkbe. A simának semmiképp sem mondható landolás után a szemerkélő, hideg esőben a várócsarnok közelébe gurulunk. Előbb a farokrész utasai, majd a komfortosztály, legvégül mi magyarok szállunk ki. A több mint százfőnyi tömeg csendben várakozik a lezárt busz előtt a hideg esőben. Kint 4-5 fok lehet, a buszban a sofőr inguujjra vetkőzve egykedvűen olvassa az újságot.

Mire leszállunk előkerül az Inturiszt képviselője és közli, a busz csak ránk vár. A belföldi utasok egy másik autóbusszal mennek a várócsarnokba. Persze ott sem egy helyen várakozunk. A zsúfolt, vnukovóihoz hasonló képet

mutató nagycsarnokba csak a választófal résein látunk be. Mi az emeleti, elegáns, szőnyegpadlós, fotelokkal berendezett nemzetközi várószobákba megyünk. Késő éjszaka van, moszkvai idő szerint éjfél körül, a helyi idő három órával több. Nézegetjük a dollárbolt kirakatát. Elfogadható árak lennének rubelben. De dollárban írták ki. Tíz márkáért alig több mint három rubelt adnak!

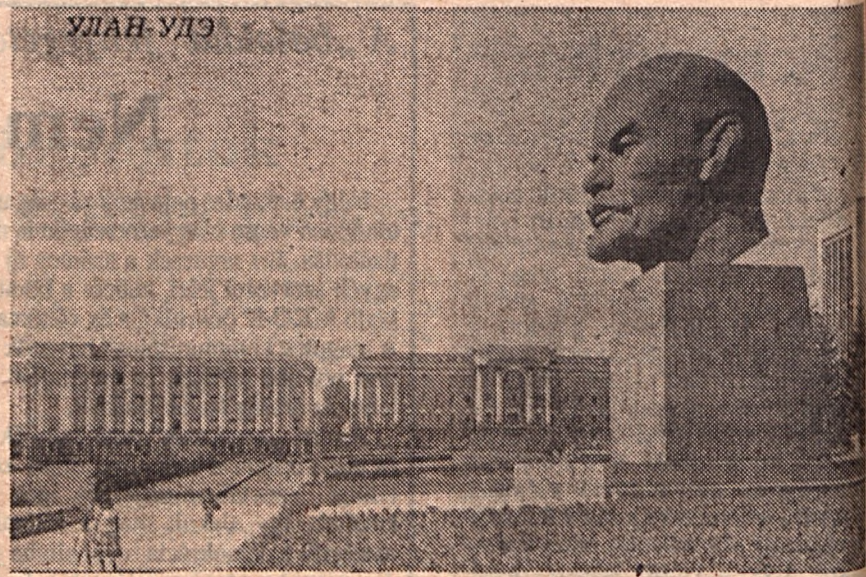
A csoport vezetője, mecénása Morvai Ferenc hangos köszöntéssel nyit be a konyhába. Az asztalon alszik a büfésnő. A hangra fölébred, álmos szemmel jön kiszolgálni a késői vendégeket. Szeszis ital természetesen itt sincs, de ihatunk limonádét, ásványvizet, ehetünk kekszet és néhány szendvics is előkerül. Amíg a gépet feltöltik a további útra, itt várakozunk.

Aztán újra a repülés az éjszakában. Moszkvától Ulan-Ude-ig öt időzónán repülünk át, ha hozzászámítjuk, hogy a szovjet főváros Magyarországtól is két időzónányira van, messze kerülünk. Egyszer csak vékony vörös csík jelenik meg a láthatáron. Nem sokkal később már az alattunk gomolygó felhőket is látjuk. Az ég egyre valószerűtlenebbül kék, alattunk a felhők fehérék és a horizonton lévő vörös csík is egyre szélesebb lesz. A Föld forgását követve, a nappal szembe megyünk, közel ezer kilométeres sebességgel, így a napfelkelte itt a felhők fölött is gyorsabban következik be.

Mellettem két orosz katonatiszt rendületlenül sakkozik. Pontosabban csak egyikük ül mellettem, a másik mögöttem. A saktábla füzetszerű valami, amin zsebek vannak, abba dugdossák a bábukat, majd lépés után összehajtvja előre-, illetve hátraadják. Órák óta folyik a játék szó nélkül. Az ablak felé se néznek. Nem érdekli őket — nyilván sokszor látták — a napfelkelte a felhők fölött.

Az Ulan-Ude-i landolás semmivel se zökkenőmentesebb, mint a novoszibirszki volt. A gépből kiszállva gyalog indulunk a várócsarnok felé. Itt már nincs vámvizsgálat, csak a csomagjainkra kell várni. Van idő körbenézni.

A Szengere folyó völgyében lévő repülőtér hatalmas síkságban folytatódik. Messze, talán tíz kilométerre mindkét oldalon hegyek látszanak, a folyó irányát követve pedig a végtelen síkság. A csenevész fű fölött vágató szél majd kitepi kezemből a kabátot, amikor fel akarom venni. A tiszta levegőben jól látszanak a távoli kopár hegyek, ha nem lenne a csúcsuk közelében néhány fenyő, szinte holdbéli-nek tűnne a táj. Teherautó kanyarodik buszunk mellé, leadogatják, dobálják csomagjainkat, mi is indulhatunk. Tizennyolc kilométerre a burját főváros Ulan-Ude.

A sofőr nem kíméli az öreg autóbust és utasait. A hepehupás, zötyögő úton padlóig nyomja a gázt. Egymásnak ütődünk, csomagjaink önálló életre kelve vándorolnak. Úgy tűnik, a zebrán sincs előnyük a gyalogosoknak, mert sofőrünk egyszer sem lassít, csak a dudát nyomja. Így gyorsan beérünk a városba. Előbb faházak végláthatatlan tömege közt kanyarodik az út, majd magasabb panel- és téglapépületeket is látunk. A faház itt praktikus. Jól tartja a meleget, egyszerű alakítani, az építkezés is gyors, fából pedig annyi van, hogy az ára sem lehet magas.

A házakat kívülről nem vakolják. A téglára közvetlenül kerül a festék. A külső vakolat az első, de legkésőbb a második télen úgyis lefagy. Itt a nyár alig tart két-három hónapig. Előtte a tavaszt, illetve az őszt pedig csak hetekben lehet mérni. A többi a hideg, kegyetlen tél. A hőmérő higanyszála negyven fok alá is lekúszik. Most azonban enyhe időben — talán

öt-hat fokos melegben — érkezünk a pártbizottság vendég-, illetve pihenőházához, ami — ez már glasznoszty szelleme? — szállodaként is funkcionál.

Délelőt tíz óra van. Mivel az amerikai antropológusoknak másnap vissza kell utazniuk (lejárt a vízumuk), úgy döntünk, nincs alvás, a szakemberek reggeli után megkezdik az azonosítást, az ismételt vizsgálatokat.

Előbb a Burját Minisztertanács főtéren lévő épületéhez megyünk. A tér közepén magas oszlopon hatalmas Lenin-fej. Ekkora fejet még nem láttam. Lehet vagy öt méter a magassága. Talapzattal együtt vetekszik a háromemeletes épülettel. Megdöbbenve állunk, nekem Marx hasonló méretű feje jut eszembe, amit Karl-Marx-Stadt-ban láttam.

Az se tetszett.

(folytatjuk)

Tamási János

Öreg lift nem vén lift

Bennem a lift, már bocsánat, vagy semmit vagy rossz érzéseket kelt. Ha megy, nem veszem észre, természetesnek tartom. Ha leáll, dühöngök, lihegek. Hajdú Zoltán vállalkozási és marketing főelőadó a BUDAPEST-LIFT-nél szolidan mosolyog a „fogysztói” indulatokon. Mert hogy a lift — tudtam meg nemrég — a BNV építészeti pavilonjában ennél lényegesen szélesebb fogalom. A BUDAPESTLIFT, habár cégneve a fővárosra utal, az egész országnak/ban dolgozik, sőt a külföld felé is kacsingat. — Ez amolyan huncuikodás — siet hozzátenni a főelőadó.

— Miért nem vállalkoznak konkrétan?

— Éppen hogy vállalkozunk, de elmentésben a belföldi lehetőségeinkkel, Nyugat felé inkább csak „adjusztáljuk” a lifteket, mert ott arra van igény. Angliában, Malajziában, Kuvaitban, Nyugat-Németországban, Ausztriában, hogy csak sebtében soroljam, kifejezetten a szép, régi hatású fülkéket, a díszes rácsokat igénylik. Az öreg liftek vannak divatban, s nekünk ezt kell az üzletpolitikában érvényesíteni, bár nincs valutánk, nincs exportjogunk...

— Miük van?

— Érdekes szíjjelnézni. Látni személyfelvonót, teherfelvonót, étel-, italfelvonót, családi ház felvonót, panzió-, szálloda felvonót, fürdőmedencébe emelőt, utazószéket, lépcsőjáró felvonót és a panoráma felvonót.

— S e nagyon modern, mondhatni embercentrikus termékek után — hiszen pl. A „Treppenlift” a mozgássérültek életét egyszerűsíti, ugyanígy a „Badelift”, mely nem más, mint egy vízhydraulikával működő fürdőmedencébe emelő szék, Bükfürdőn alkalmazák — nem kapkod a külföld?

— Talán drágák vagyunk nekik... Mindenesetre nekünk ott kell kereskedni, ahol kellünk. Bár még csak közelíteni igyekszünk a világszínvonalhoz, az uthoni igényekhez messzemenően alkalmazkodunk. A felvonó létesítéséhez szükséges építési munkákon kívül az összes építő, szakipari és lakatos munkákat megcsináljuk. Egyedi igényeket is ki tudunk elégíteni anélkül, hogy megbontanánk az épület eredeti jellegét.

— Hívhatom, ha a liftünk bement a ja az unalmast?

— Természetesen. Hiszen egyik profilunk továbbra is a felvonójavítás és -szerelés.

(pál)

Párizsi tudósítónktól

Szövegmagyarázat (4):

ORBÁN RÓL, AKI MÉGSEM UI

„Állítsuk meg Orbán Uit és társait!” — szólít fel az „Összefogás az MSZMP megújításáért” mozgalom koordinációs csoportja. Kitetszik ebből először is az, hogy a mondott koordinációs csoport ismeri Berthold Brecht műveit. Emlékezetes módon ott szerepelt Arturo Ui, és pedig Hitler képzelt másaként, minden vérgőzös demagógia mintapéldájaként. Nyugdíjazható tehát örömmel, hogy a megújítást szorgalmazó mozgalom elutasít minden vérgőzöt és demagógiát. E nélkül nyilván nem tartja elképzelhetőnek a számára kedves politikai párt megújulását. Az eszme örvendtes még akkor is, ha én magam például inkább az egész ország megújulását szeretném látni. Benne természetesen más pártokét is. Az elv azonban tiszteltre méltó: handabandának helye nincs.

A kérdés az csupán, hogy handabandázik-e az ifjú szónok, s joggal hasonlítják-e őt politikai ellenfelei Arturo Uihoz, mint színpadi szereplőhöz, és ily mód egyenesen Hitlerhez. Orbán barátunk hangja valóban elég nagy. Nem tudom, a koordinációs csoport miként is van ezzel, de szövegmagyarázóként meg kell vallanom, hogy a könyvtárszobák csöndjét, halk versek mélybe hatoló szavát, általában: szavak meghitt és bizalmas cseréjét job-

ban kedvelem. Szónokunk azonban nem alanyi költeményt sutogott el, például az elmúlásról, nem szerelmi vallomást tett, nem baráti beszélgetésbe bonyolódott, hanem a politikai nézeteit fejtette ki a nyilvánosság előtt. Azzal a szándékkal, hogy elképzeléseit ismertesse, a véle egyetértőket nézetekben megerősítse, a tétovázókat meggyőzze, az ellentétes nézetek vallóival pedig a maga álláspontját világosan megismertesse. Úgy fest, ez sikerült neki. Talán-talán túlságosan is, mint arról a júniusi emlékünnepe és temetés utáni felszólamlások tanúskodnak. A róla pártolólág vélekedők is úgy ítélték meg akkor, hogy élesen fogalmazott. Most pedig ellenfelei háborognak.

„Menesztetni kell a kommunistákat” — mondta Orbán. Ez bizony „agresszív, uszító” hang, replikáltak erre a megújításért mozdulók. Olyan hang, mely veszélyezteti a „békés átmenet, a nemzeti kiegyezés esélyeit”.

Tudjuk Tisza István óta, hogy a magyar ember nyílt természetű, és igazából emiatt nem híve az általános és titkos választásoknak. Tudjuk továbbá, hogy amiként az ilyen külhonnias véteztű titkolózásnak esküdt ellensége, ugyanúgy barátja ő a nemzeti kiegyezésnek. Még akkor is, ha helyette mások egyeznek ki, netán titokban, és ne-

ki szólni is csak utólag szólnak, mihez tartás végett. Látható ebből, hogy a megújulóknak tetemes nemzeti hagyományaik vannak. Joggal félünk ezért, a maguk szemszögéből nézvést, a nemzeti kiegyezés esélyeit. Mert hátha — és ez az, ami aggasztó — elképzelhető másféle kiegyezés is, mint amit az efféle nyíltan ködös hagyomány diktálna?

A fiatal demokraták, s köztük Orbán Viktor szerint, ez nemcsak elképzelhető, hanem érdekében minden tétel meg kell tenni. Példának okáért: a világos beszédet is lehet gyakorolni. Tapasztalatai abban erősítették meg Orbánt, hogy kommunizmus és demokrácia össze nem egyeztethető, ezért óhajtaná, hogy a magyarok országában kommunista irányítás ne legyen. Tapasztalatokból leszűrte és célállás erősödő óhajának valóra váltásához más eszköz nem áll rendelkezésére, mint a pusztá szó.

A történelmi emlékezet tolongó jelei árulkodnak róla, hogy az ily módon célba vett párt négy évtizeddel ezelőtt más eszközöket is mozgósított annak elérésére, hogy ne csak az irányító helyekről, hanem egyáltalán a politikai színtérről menessze a kigazdákat, parasztpártiakat, polgári radikálisokat és másokat. Ha a megújulók valóban megújulni vágnak — amit szeretnék! — akkor legalább elképzelniük ajánlatos és hasznos volna, hogy a politizálásnak van — Magyarországon is lehetséges — az európai hagyományokban régóta szokásos egyéb módja is, mint a karhatalmi „menesztés”. Orbán Viktor és társai egyszerűen azért nem „ui”-k, mert az ilyen fajta politizálásról elképzelésük van, s aszerint visel-

kednek. (Pl.: Franciaországban egy sor konzervatív-liberális tisztségviselőt menesztettek, amikor nyolc éve a szocialisták megnyerték a választásokat.) Véleményt formálnak tehát, s azt közhírré teszik. Természetesen nagy hangerővel, hogy minél többen meghallják. Sajátossága már ez a politikai beszédnek. A tárgyszerű okfejtést is találhatja bántónak az, akit érint, s aki nem ért egyet vele. A következtetéseket pedig végképp zokon veheti.

A megújulók, úgy becslem, szerföltöt zokon vették Orbán Viktor szavait. Megbántottan közölték vele, hogy ő egy agresszor, egy „ui”. Demokráciában ilyenkor az a szokás, hogy a felnőtt lakosság megfontolja, kinek is van igaza, és aztán voksol egyet titkosan és határozottan. Egyik föltétele ennek, hogy a politikusok csak hadd beszéljenek, valódi agresszióknak, végzetesen szótalanok viszont még csak lehetősége se szerepeljen a színtéren és a kulisszák mögött. Annyit mindenesetre elkönyvelhetünk addig is, hogy Orbánéknak szavakon, terveken és érveken kívül más egyebük nincsen.

Zirkuli Péter

Fiúk, ne lőjete!

A minap a kaposvári Schell-kútnál tankoltam, amikor két fiatalember kiszállt egy ütött-kopott Zsiguliból. Egyikük előkapta a hóna alól a szabvány borszifjakon lógó pisztolyát, és a benzinkutasra fogta.

No, gondoltam, végre egy élő benzinkútrablás. Csalódnom kellett. A kútközeli ahelyett, hogy megszeppent volna, közölte, hogy ilyen neki is van. Utána még kicsit puffogtattak egymásra — mint a gyerekek szokták, szájjal — majd békésen megtankoltak.

Azóta is töröm a fejem, lehet, hogy nem is rablók voltak, hanem jól álcázott pandúrok.

Egy löfegyvertelen állampolgár

— Úgy tudom nem. De jobb a be-kesség alapon nem maradt már sokáig a faluban. Most itt él Hatvanban, a minap is találkoztam vele.

— Ugye, amit elmondott, annak a felét csak a képzelet kerekítette ilyen szépre? Ez olyan, mint a mesében, itt mindenki a legnemesebben járt el. A rendőr „önvizsgálatot” tartott, a Marci meg legjobb szántából otthagya a jól fizető gebint.

— Én így tudom. Én nem tudok többet.

— Bocsanat, korábban mondtam, hogy a minap épp találkozott vele. Talán a címét is tudja?

— Tudni tudom, de nem mondom meg, hisz maga itt idegen!

— Pedig hát, az lett volna az igaz! De ezt is köszönöm. Köszönöm az útbárgaztást. Isten áldja!

Elköszöntünk legényesen, aztán kiki a maga dolgára! Am egyszer csak utánam kiált egy címet. A Marciét. De az már egy külön történet.

— r — a

Pisztollyal a ceppet?

— Kedves bátyám — szólított meg a hatvani út mentén egy bajszos bácsit —, megmondaná nekem, merre van Mátraverebély?

— Mi fene?

— Mátraverebély.

— Ja az, — vonja össze szemöldökét —, ahun pisztollyal szokták ki-egyenlíteni a megitt bor árát?

— Hogyan? — kérdeztem vissza tréfát sejtve — pisztollyal?

— Ugyan kik? Vagy még mindig élnek erre betyárok?

— Egy rossebet, a rendőr akarta így kiegyenlíteni a ceppet, de neki sem sikerült. Olyan rendes gyerek volt az a kocsmáros, meg azután gyáva se vót. Maga még nem is hallotta? Akkor nem is lehet erre valósi!

— Nem — vallom be halkán —, de elmondaná hogyan történt, szívesen meghallgatnám.

— Nem máma történt, az ipp. Tán 8 éve is megvan annak. De akkor már elmondom azt is merre van a falu. Ugye most Heves megyében vagyunk. No, az meg Nógrádban van. Salgótarján előtt úgy 8—10 kilométerre. A 21-es út mellett — ha arra megy most, megtalálja — van egy bisztró. Nohát ott. A Marci gyerek vót ott, meg a fele-

sége. Úgy mondták akkor, gebinben. Hát, ez a Marci nagyon komoly gyerek volt. Csöndes szavú, de tartott attól mindenki.

— Miért, csak nem volt verekedős?

— Nem, nem, tisztelte őt ott mindenki. Pedig ott nem vót könnyű. A falu 80 %-a cigány, s ha azok beisznak, ott azt van ám ciriburi! De a Marcinál nem vót.

Soha. Értette a nyelvüket. Nem is vót ott soha verekedés, vagy efféle. Mégis majdnem megjárta.

— Hogyan? Hát épp mondtam, kedves bátyám, hogy igen passzolt az mindenkivel. Akkor mégiscsak lehettek „jóakarói”?

— Nem arról van itt szó. Egy rendőrrel gyűlt meg a baja.

— Csak nem követett el valami szabálytalant?

— Dehogya. Csak ipp nem hagyta elmenni fizetés nélkül.

— Ez ugye tréfa?

— Na, ide figyeljen! Ha magára haragít, nem szólok tovább egy szót sem!

— Jó, jó, bocsanat, folytassa!

— Na, szóval. Valami ellenőrzésben vót ott, mert ahogy ennek a Marcinak mondtam, valami rendbontásról,

meg visszaélésről hallott. De erről szó sem vót. Nem történt ilyen. Hogy ne menjen el dolgavégezetlenül, hát köztözködött. Mert, ha ő megtudja, meg ha újabb jelentés érkezik. De hát mondom, ilyen nem vót. Közben kért egy fröccsöt, azután még egyet. Elérkezett a záróra, kérték, hogy fizessen, azután hagyja el ő is a helyiséget. Erre felcsattant, hogy majd ő mindent rendez, de azt is megmutatja, hogy mivel. Akkor vette elő a pisztolyát és hadonászni kezdett. Hogy ezek a piszkos gebinések csak megtollasodni jönnek ide, meg hogy kizsákmányolók, de ő a „szocializmus gyereke” majd megmutatja. Ekkor lépett oda a Marci. Halk szóval arra kérte ő is, hogy fizessen, és menjen. Ám, az csak kötötte az ebet. A Marci egy ügyes fogással elvette tőle a pisztolyt, aztán ő is felcsattant. Most már elég, tegye a dolgát, aztán kifelé! Úgy látszik meggondolta a koma, mert úgy tett, ahogy a Marci kérte. Beláthatta, hogy evvel az emberrel szemben még pisztollyal a kezében is gyenge. Meg tudja, a hatalom is tehetetlen a rendes emberrel szemben.

— Mondja, nem lett ebből később sem bántódása az illetőnek?

Hamisítják a taxiskönyvet?

Karácsonykor Mesél a pesti zsaru

Az utóbbi hónapok egyik legnagyobb könyvsikere volt a Mesél a pesti taxi című sztorigyűjtemény. Szerzője Lukács György újságíró, a Népsport rovatvezetője.

— Fel sem merült bennem, hogy ilyen hamar szétkapkodják — magyarázza. — Ujjgyakorlatnak szántam ezt a könyvet. A sportlapnál végzett munkám miatt nem tudtam túl sok időt és energiát fordítani a megírására.

— Mit gondolsz, miért voltak ennyire sikeresek a taxis történetek?

— Manapság a szaftos sztorik nagyon népszerűek.

— A könyv harmincezer példányban jelent meg, gyorsan elfogyott, mégis időre felbukkan a standokon. Mi ennek a magyarázata?

— En járta a városokat a terjesztés káoszában, és nem akarok gyanúsítani. Az viszont tény, hogy amikor az Allami Könyvterjesztő Vállalat szervezett egy dedikálást, engem kértek meg, szerezzek könyvet, mert nekik már nem volt. Elmentem a kiadóhoz,

ahol hatszázharmincegy darab volt a raktárban. Az azóta eltelt egy hónapban aztán olyan fővárosi elárúsítóhelyeken láttam a könyvet, ahol eredetileg nem is árulták. Lehet, hogy naiv vagyok, de eszembe sem jutott a hamisítás gondolata, amíg meg nem kérdeztem az egyik árust, honnan szerezte a könyvet. Azt felelte: uram, nem ez az első könyv, amelyet hamisítanak, és már sorolta is a címeket.

— Mit szándékozol tenni, hiszen így egy csomó pénzt kivettek a zsebedből?

— Ez igaz, de valahogy nem érdekel az egész, nem fogok pereskedni. A végzett munkám arányában megkaptam a honoráriumomat. Persze, ha később a saját mércémmel mérve is sikeres könyvet írok — ez nem az eladott példányszámtól függ —, akkor nem hagyom magam átvenni semmilyen maffia által.

— Úgy tudom, a taxisokkal volt némi nézeteltérésed a könyv megjelenése után.

— Egyedül a Rádió Taxi elnöke adott helyt nehezítésének az Esti Hírlapban, senki más nem háborodott fel a leírt igaz történeteken. Sajnos, néhány szereplőnek voltak kellemetlenégei. Volt, aki megkértek, mondjon le vezető posztjáról, s akadt, akit halálosan megfenyegettek. Nézd, aki haragszik rám, az nem érti a lényegét, amelyet több helyen is leírtam a könyvben. Én nem a taxisok életmódját minősítettem. A történetek során megleveledik a budapesti éjszakai élet, és ebből nem tudja kivonni magát az a taxis, aki éjjel dolgozik. Azokban az órákban zömmel a betörők, a kurvák, a stricik, a kártyások, stb. közlekednek, csak őket tudják szállítani, s a sztorik ebből a milióból fakadnak. A dedikáláson odajött hozzám néhány szereplő, és megerősítették a leírtak igazát.

— Lesz hivatalos második kiadás a taxis könyvből?

— Egyelőre nem tudom. A napokban hívott fel egy kiadó, hogy ha az eredeti kiadó lemond a második kiadás jogáról, ők nyolcvanezer pél-

dányban jelentetnék meg ismét a könyvet. A második kiadásra a kiadó is gondolt, de ők úgy vélik, sikeresebb lehet az általuk javasolt Mesél a pesti... sorozat, ha az első rész hiánycikk marad.

— Mit tartalmazna ez a sorozat?

— A kiadó Budapest jellegzetes figuráira gondolt, de hogy konkrétan kikre, azt nem mondhatom meg. Nagyon kedvező ajánlatot kaptam a sorozatra, ha már karácsonyra a boltokban lehet a következő rész.

— Elvállalod?

— Bár nagyon szorít az idő, azt hiszem, igen. Nem vagyok a saját zsebem ellensége. Még ha nem is leszek igazán büszke ezekre a könyvekre, a munka mindenképpen hasznomra válik. Vannak egyéb elképzeléseim is. A sorozattal olyan anyagi háttérrel teremthetnék magamnak, hogy több időt áldozhatok a fajsúlyosabb munkákra.

— Miről szól a második rész?

— A pesti zsaruról.

— Beszélték tróli terveidről. Nem fordult meg a fejedben, hogy otthagyd a sajtót, és úgymond, széptróli leszel?

— Felvetődött bennem a váltás lehetősége, ám nekem a sportújságírás az életem, a hivatásom. De azért ha minden jól megy, karácsonykor mesélni fog a pesti zsaru...

Margay Sándor

Hol sírjaink domborulnak...

Vannak érzelmeket felkavaró események, amelyek fölött nehéz napirendre térni, különösen akkor, ha azok visszaköszönnek.

A közelmúltban — úgy egy éve — Szekszárd szívében álló első világháborús emlékmű álló katona alakjának fejére dinnyehéj, a haldoklót megformált alak kezébe sörösüveg került. A helyi igazgatási szervek tisztességére legyen mondva, rövid idő alatt eltávolították a kegyeletisért tárgyakat. Lehetőségeihez mérten a helyi sajtó is elmondta a magáét; ezzel a szekszárdi emlékműgyalázás formailag orvoslást nyert.

Az elmúlt héten a Somogy megyei Kéthelyen járva, hasonló látványban volt részem. A falu közepén lévő hősi emlékmű, haldokló katona alakjának lehanyatló keze mellett ott áll a sörösüveg. Kéthelyen nincs helyi sajtó, a község vezetői pedig nem tudván mit kezdeni a dologgal, a sörösüveg szégyenszemre, ott éktelenkedik a falun átutazó idegenek legnagyobb megdöbbenésére.

Nem szívesen írja le az ember az ilyen szavakat, de jobb nem kíváncsodik a papírra, annál is inkább, mert az ország más tájain járva, egyre-másra látom, hogy a fenyőekkel, buxusokkal benőtt emlékművek előbújnak rejtekhelyükről a fák öleléséből. Első olvasásra talán nincs ebben semmi különös, pedig a jelenség sokkal messzebb mutat, mint azt rögtön gondolnánk. A falu sok vihárt átél, tapasztalt lakói, első szabadabb lélegzetvételükben azonnal a múltjukhoz nyúlnak vissza; a tisztességen esett csorbát igyekeznek

helyrehozni, mert ez a lelkiismeret parancsa. Nyilvánvaló számukra, hogy sem a múltat nem lehet végképp eltörölni, sem az időt nem lehet megállítani; minthogy másuk sem maradt, mint a múlt és az anyanyelv, amely szerencsére mindannyionkat összeköt.

Az emlékműgyalázókról mit is mondhatnánk? A probléma gyökere a történelemoktatás tematikájában keresendő, mert akik a sörösüveget állítják az emlékművekre, azoknak a közelmúlt történelméből úgyszólván csak a Tanácsköztársaság jutott. Honnan is tudhatnák, mint jelent Gorlice, Doberdo, Caporetto. Persze azt sem tudják, hogy az 1920 körül emelt emlékművek, sokat kuporgatott, kendő sarkába kötött garasokból jött össze, amit sokszor a szájtuktól vontak el a szülők, gyerekek, hogy elkészülhessen az az emlékmű, ahol kegyeletüket leróhatják azokért, akiket idegenben, távol a hazától fogadott be a föld.

Az egész dologban mégsem ez a legszomorúbb, hanem az, hogy apáink, nagyapáink emlékével ilyen körülmények között kell szembenézni. Szerte Európában és a világ legeldugottabb zugaiban tisztelet övezi a hazáért elhunyt katona emléket. A kegyelet minden nemzet intím, sérthetetlen magánügye, ezért minden nép felszisszen, ha halottainak emlékét gyalázzák. Mi sajnos oda jutottunk, hogy a kaposvári 44-es gyalogezred egykori katonáinak, akik végigjárták Galícia poklát, vérükkel festették pirosra a Piáve vizét, ma Magyarországon, szülőfalujukban egy sörösüveg jut. Folytathatnám, de minék?

Sokkal korábban kellett volna a hazaszeretet dolgával foglalkozni, de rettegünk a nacionalizmustól, a felpántlikázott magyarkodástól, sovinizmustól, irradiantizmustól és hadd ne soroljam. Előttünk a végeredmény. Képtelenek vagyunk emlékeinket, értékeinket becsülni. Önbizalmunkat veszítve sodródunk a vélemények hullámzásában. Más nemzetek kegyelmétől és jóindulatától várjuk boldogulásunkat.

Mi lehet a megoldás? Természetesen nem újabb emlékművek építése, arra egyébként sem lenne pénzünk, mert elköltöttük más nemzetek fiainak dicsőítésére. A dolog egyébként is bonyolultabb, de első lépésként talán elegendő lenne a meglévő emlékhelyeket október 23-ra helyrehozni, és akkor néhány szál virággal megtehetnénk az első lépést a nemzeti megbékélés és önmagunk becsülése felé.

— Balázs —

Nagykutya odavág

Tévés-téves tanmese

No jó, hogy nem olvas könyvet, alig hallgat rádiót, de azért a tévé elé esténként csak leül a magyar állampolgár, különösen vasárnap. Akkor jut rá idő.

Tévé-Maci csoszog, fogat mos stb... leül, bekapcsolja a tévét, s ezen aztán megnéz valami szórakoztató mesét. Újabban megjelent egy ugrifüles társa, akit Tévé-Maci rendre megaláz. Ugrifüles afféle bohóc, aki arra hivatott, hogy némi derűvel vegye körül Tévé-Maci csoszogásait. Ebből a célból hanyatt esik, pofont kap, mindig rosszul jár, de azért nem veszi el jókedvét. Vedd tudomásul, magyar állampolgár, hogy vannak Macik, akik pofoznak, vannak Ugrifülesek, akik ezt elfogadják. Ez a szereposztás.

Egyik este aztán jön ám Nagykutya is. Nagykutya odavág... A libikóka hintára, s ettől nyuszi úgy berepül a boldog káposztakerbe, hogy jobbat sem kívánhat. Mert kellene Nagykutya, akik jól odavágnak, ettől aztán — vedd tudomásul magyar állampolgár — úgy berepülsz a boldogságba, mint annak a rendje.

Hohó! Jön ám Vitray-Maci-Nagykutya, akihez odaalázkodik Rózsagyuri-Ugrifüles, s tisztelettől megilletődve javasolja ám, hogy így meg úgy kellene telefonálni. Vitray-Nagykutya nem vág oda — modora van? — hanem csak megalázza Rózsagyuri-Ugrifülest, mondván, hogy legalább tudni fogja, miként hívja ki a mentőket szegény Rózsagyuri-Ugrifüleshez, aki üzletet ajánl, hirdetést, s ezt nem szabad a tévében, csak pénzért — ám ez közérdekű! hűha! — akkor mégiscsak... (Nono! Hogy is van ez???)

Egyszóval: vannak Nagykutya és vannak Ugrifülesek. Jó lesz, magyar állampolgár, ha ezt tudomásul veszed! Jó lesz, ha már kisgyerek korodban. Különben ám nem maradhat meg a pozíciódban.

Vivát, feudális szocializmus! Megalázni, odavágni, ez igen.

...holott itt régóta valami egészen másról van szó. A tévé még nem tudja. Ó odavág, ő megaláz.

E. S.

Két mondat között

Az „igazságra való törekvés s a hamisításban való gyönyör” jellemzi a művész alkotó indulatát, mondta Goethe. Én azonban kettéválasztanám a fenti mondatot, mert az igazságra való törekvés (szerintem) szent, tiszta cselekedet (bár nem tudom, hogyan bizonyítható az igazság tétele!), míg a hamisítás gyönyöre érdekes, izgalmas, szenzációs. Azt hiszem a megújuló társadalmakban ez utóbbi gyönyör a mérvadó. Én már nem hiszek a művész összetett, alkotó indulatában sem, mert manipulált volt, van és lesz.

Ha nem eszmei síkon, akkor mindenképpen anyagiakban. A ma (alkodó) embere számára megszűntek az elefántcsont-tornyok, nincs visszakozás, elbujás a múlt történelme elől, mert szervesen részt vett benne (valaki/k oldalán), s az sem igaz, hogy azok a bizonyos *fehér foltok* fehérek, mert a minduntalan azt tapasztalom, hogy a fehér fekete, a fekete pedig rózsaszínűvé válik az idő függvényében. Megmagyarázom, megmagyarázzuk bizonyítványunkat! Te, és én, soha nem hibáztunk. Csak ő, vagy ők! Ha az ők között vagyunk, akkor...? megint csak te és én vagyok a feddhetetlen. Tehát: belőlem és belőled soha nem lesz *feketebárány*, az égbemeneteli pedig hozsanna kíséri. (Persze ez is az idő függvényében.) Jelcin Amerikában szappant kért, nem szégyellte, emberei... Lehet, hogy hiányzott fürdőszobája polcáról. Ceausescu a Tiszáig

szeretné országa határait, térképeik szerint ez a legáhítottabb, nem is titkolta óhaja. Íme a hamisítás gyönyöre?! Napok óta böngészem, lapozgatom Ilie Ceausescu 1988-ban megjelent könyvét: *Erdély ősi román föld*. Ha valaki könyvet írt, az alkotó ember?! Goethe értelmezése szerint, hogyan választhatnám szét az igazságra való törekvést a hamisítástól? A 23. old. utáni térképen Debrecen ősi dák város volt (?), sőt a jegyzetekből az is kiderül, hogy Aquincum (Buda) is ősi dák település!

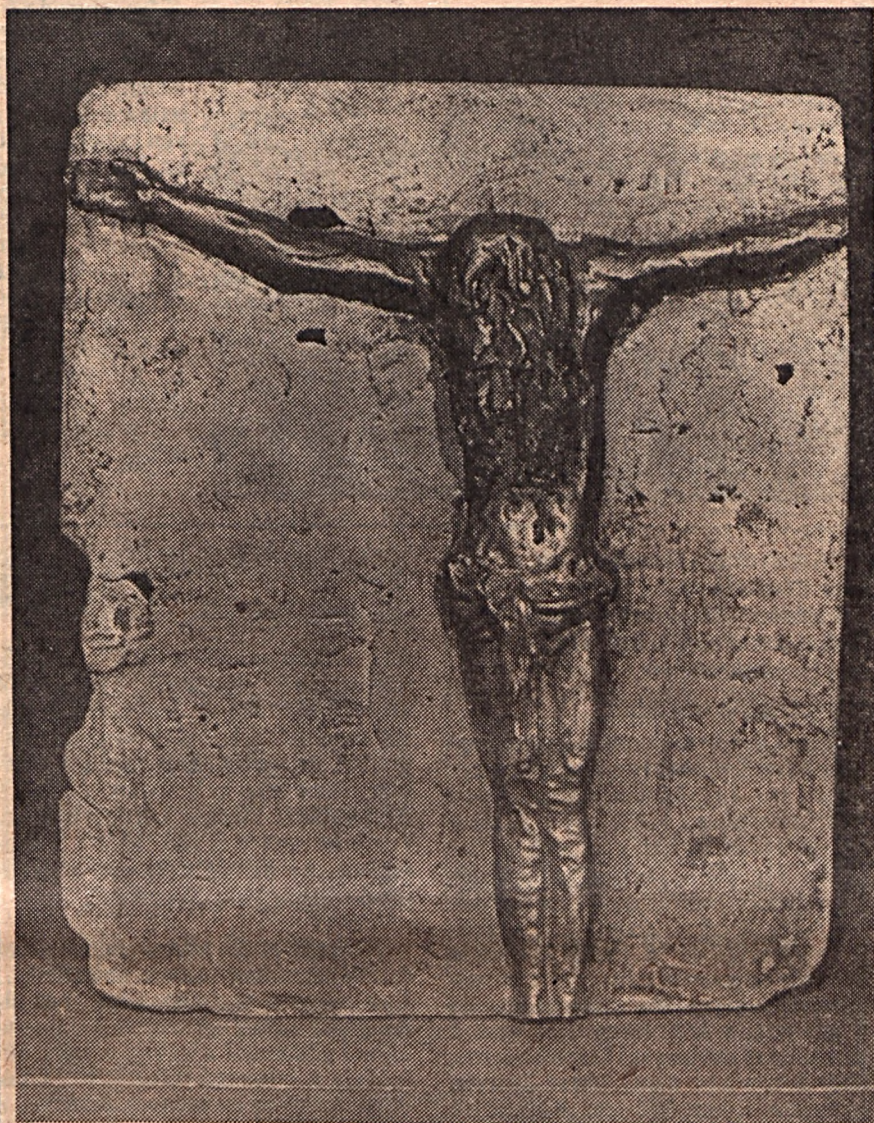
Idő múlásával azonban szaporodnak kételyeim... Alacsony növésű nagy emberek természetrajzát tanulmányozva közös jellemzőkre bukkanok: mindegyik életében a *korona* a háború volt. Kicsi növésű diktátorok nagy álma: a grandiózus építkezés és a hódítás.

Ha tőlem függ(het)ne minden politikus 176 cm. fölött jöhetne számításba, legyen kövér és jókedvű, gyalog, vagy biciklivel járjon, esetleg saját kocsin, ne gyártson kétezer éves elméleteket, hanem tudja, hogy mikor virágzik a krumpli, és hogy a bivalynak is fehér a teje. Ha égis érő lajtorjám lenne, felmennék Aquinói Tamáshoz megkérdezni logikai levezetését, igaz, hogy: „*azt az Isten se tudja megtenni, hogy ami elmúlt, sohase létezett legyen!*” (?)

Nikolits Árpád

OLYMPOS GALÉRIA
OLYMPOS GALLERY

Mészáros Mihály: (Munkácsy-díjas) „Corpus” című alkotása fotó: -ka-

Szponzorokat keres az Ökumenikus Keresztény Iskola Társaság

ISKOLA A (LÁT)HATÁRON

„Száz virág virágozzék, száz iskola versenyezzék!” — idézte az ősi kínai mondást Molnár János, a pécsi Ágoston téri katolikus templom lelkésze, amikor kérdeztem, *igaz-e a hír, hogy egyházi iskolák nyílnak a városban.*

— A hír igaz. A szervezési teendők ellátására néhány lelkes pedagógus már létrehozta az Ökumenikus Keresztény Iskola Társaságot. A jelen oktatási rendszer nem tud lépést tartani a kor követelményeivel. Szükséges, hogy létrejöhessen egy keresztény magyar iskola, mely valódi, hagyományos értékeket képvisel, s amely megbízható tudást, és keresztény világnézeti alapon nemzeti, családcentrikus nevelést ad.

— *Miért határozták el, hogy vállalják újra az egyház egyik missziós szerepét, az oktatást?*

— Hazánkban 1950-ig az egyházak nagy számban voltak jelen a különböző típusú iskolákban. Az ötvenes évek kultúrpolitikája azonban e missziós tevékenységet lehetetlenné tette. Mindössze nyolc iskola maradt például a katolikus egyház kezén. Nemzedékek nőttek fel a marxista-leninista világnézeten s közben megfosztották

őket a szabad iskolaválasztás jogától. A mai centralizált és bürokratikus modellel jó néhány pedagógus nem tud és nem is akar azonosulni. Köti őket a tanmenet, a központilag előírt témakeretek közé szorítja a gondolkodást és a gondolatközvetítést.

Ebben a mostani politikai és társadalmi tavaszban mi is hozzájárulunk nemzetünk újjászületéséhez, s ebből a mindannyiunkat érintő feladatból annyit vállalunk magunkra, hogy a jelenlegi magyar iskolarendszer valamely pontján — azt kibővítve — a keresztény értékek szellemében működő oktatási és kulturális intézményeket hívunk életre.

Az általunk felvázolt rendszerben minden pedagógus szabadon kibontakoztathatja képességeit a gyerekek hasznára. A leendő tanárok elkötelezett kereszténynek, különböző egyházak tagjai. Ez azonban nem gátolja őket az együttműködésben. S nem kívánjuk összemosni a vallásokat sem.

— *Milyen lesz az új iskola?*

— Nem lesz kommunistabarát, de kommunista ellenes sem. A kereszténység, mint értékhozó és értéktelítő erő megmértetik. Verseny-

helyzetbe kerül más értékteremtő rendszerekkel. Bizakodunk, hogy az államhatalom szekularizálja magát a marxizmustól és remélhetőleg semleges lesz más ideológiákkal szemben is. Toleranciát várunk tőle, valódi értékeket támogató magatartást.

— *Milyen oktatási intézményekben képzelik el a vázolt cél megvalósítását?*

— A közeljövőben lehetőség nyílik arra, hogy keresztény óvoda működjön Pécs városában, már csak a szükséges engedélyezési eljárás van vissza. Emellett egy keresztény zselé mű főiskolai és egyetemi kollégium létrehozásán fáradozunk. Ez azért szükséges, mert a diákok megismerkedhetnek egymás tudományos világával, s megszűnne az a csóllátás, ami még a jól képzett szakembereket is jellemzi. Visszacsempészni valamilyen abból a korból, amit valaha a polihistorok képviseltek. Az elemi iskola megvalósítása már jóval nagyobb teherrel jár. Távolabbi célunk egy négy plusz nyolc osztályos iskola megteremtése. Úgy tudom, ilyen iskola kísérleti jelleggel az idén indul Budapestben. Úgy tervezzük a tapasz-

talatszere érdekében felvesszük vele a kapcsolatot.

— *Kik járhatnak ebbe a jövőendő iskolába?*

— Minden magyar gyermek, aki elfogadja az ökumenikus keresztény szellemet és egyetért egyéb törekvéseinkkel is. De rajtuk kívül szándékaink szerint felvállaljuk az itt élő és a szomszédos országokból mostanában áttelepült nemzeti kisebbségek gyermekeinek a nevelését is. „hídverő” szereppel.

— *Honnan teremtik elő az anyagi és személyi feltételeket?*

— Felhívásunkra több pedagógus jelentkezett, pénzügyi lehetőségeink azonban szűkösek. A hajdan államosított épületeinket igényeljük vissza. Így például a Kulich Gyula utcai Szeminárium vagy az Ének Iskola épületét.

Reméljük, kapunk tanácsi támogatást. Ismereteim szerint a jövőben, mint iskolafenntartó, mi is részesednénk az állami költségvetésből. Lehetőségeikhez mérten anyagi segítségre bízottak a különböző egyházak, s más szponzorok után is kutatunk.

Remélem, találunk annyi olyan embert e hazában, akik nem a vajas parizeres kenyérért tennének és dolgoznának, hanem a talentumforgatás parancsának engedve azért, hogy terveink megvalósuljanak.

Cseke Hajnalka

Ki érti ezt?

Jó öt éve szereltem le onnan, ahol öt évet töltöttem olyan emberek között, kik többségükben emberségből példát mutattak a zenitjén álló szocializmusban polgártársaiknak.

Mi vonzott soraikba?

Talán a gimnáziumban belénk nevelt, s fiatal lelkünkben könnyen megfogant szó, a Petőfi által is megénekelt világorradalom; 1789, 1848, 1919, a ronggyá olvasott Egri csillagok szelleme? A fegyver — vele együtt, ameddig kezembe szoríthattam — a szabadság illúziójának pillanata? (...) A távoli nyugatról és a még távolabbi keletről hozott western-, illetve easternfilmek káprázata, ahol a jó legyőzi a gonoszt, a Jedi lovag erőt vesz a nemzeteket sanyargató Darth Vaderen, ahol Bruce Lee népét sérteve érezven lerúgja a bejárat fölé tett „Kutyáknak és kígyóknak belépni tilos” táblát?

„Am a derűs nevetés sírásba hajlik!”, amikor Hruscsov által jószolt, „a nyolcvanas évekre utolérjük Amerikát” helyett lengyelországi események, sztrájkok, gyilkosságok hírei érkeznek. Kis magyar hazánkban jószolt, „mi is utolérjük Ausztriát”-profécia

Szól a rádió. A sokat hordott viharkabát alól sisteregve száll az éterbe Katona Klári hangja: „az ég zöld, kék a fű. Ez így gömbölyű”. Lassan mozdul a juhász, ráfordul a kutyára. Ritka errefelé az idegen, ráérő idejéből futja egy kis diszkurálásra.

Izsáki születésű, egész életét a tanyavilágban szolgálta, mondja, jól megrágha a szavakat. Terecskei Ferenc öregkorára magára maradt, egy fülöpházai tanyán várja a sorsát. Belenyugvással fogadja, amit ráért a Megváltó, eddig sem tette másként. Ő az, akin mások gazdagodtak egy híján hetven esztendő alatt. A maga számára nem jutott, csak a munka. Meg sem fordult a fejében, hogy elégedetlenkedjék. Miért is tenné, hiszen Széles gazda nem fizet rosszul, és hat napi munkával ezer forintot is megkereshet. Ilyenkor megkapja a kabátot, a pásztorbotot és a csaholó kutyát. Az összekötözött narancssárga iskolatáska a vállán az övé. A meditálás a ráérő ember dolga, neki különben sem jár erre az agya. Elhallgatja naphosszat a rádiót, lefekvéskor csavarja csak le, de úgy, unalomból. Amit hall, el is felejté utána. Kerekasztal, kommunisták, politika, nyugdíjas érdekvédelem? Ki érti ezt a beszédet...

Mindig mondták a magukét, s közben alig változott a világ.

— takács — kapfinger —

A kaktuszokról legközelebb

Hans-Friederich Haagenak, az erfurti IGA munkatársának részvételével klubnapot tartottak a minap a virág és növénykedvelők, a hatvani művelődési központban. A rendezvény sikerén felbuzdulva október 11-én rendszeres klubnap megrendezését határozta el, melynek vendége ugyancsak Erfurtból látogat el a városba. A szobanövény-kultúráról tartandó előadás és beszélgetés Dieter Schöferle úr irányítása mellett zajlik majd, aki a szakma elismert képviselője, s az IGA kaktuszgyűjteményének vezetője is egyben. Az előadást szakmai tanácsadás követi, ahol az érdeklődők személyesen is véleményt cserélhetnek a szakemberrel.

—r—

A munkásörsegről

megvalósulása helyett afganisztáni vérengzésekről, nyomorék gyerekekről érkezett tudósítások, fényképek kerültek szemünk felé, főleg nyugati újságokból, melyekből alig értettünk valamit. Hiába tette ki tanárunk a lelkét a nyelvórákon. Hajtani, küzdeni már akkor, s ott sem volt sikk, akár a hadseregben. Az iramot többnyire a gyengébb képességűek „diktálták”.

Nézzünk körül, mire jutottunk velem! (...) Volt, amikor valóban neveltünk... Egy politikai foglalkozáson, ahol elhangzott: „Ha Jugoszlávia ki akarja ugrani a táborból, lesz egy elvtárs, aki behívja a felmentő seregeket!”. Csak most, az 56-os események feltárása, a 68-as prágai bevonulás utáni megkésztet bocsánatkérés következményeként tudom, hogy min neveltünk! Saját butaságunkon, gyávaságunkon, megalkuvásunkon neveltünk, magunknak sem bevallva, hogy keserű szájjal tesszük. Viszonylagos jólétben akkor még nem gondoltunk arra, hogy

„csak szabad nép tesz csuda dolgokat!”

Most pedig néhány szót a Kádár János Társaságról, mely a Reform című újság 37. számában 28 olyan államot sorol fel, mellyel „mélyíteni kell” a kapcsolatot! Hogy meddig kell „mélyíteni”, arról tanúskodik a Nagy Világatlasz. 1985-ös adatai szerint az egy főre jutó nemzeti össztermék (GNP) Magyarországon 2050 \$. (Már Románia is megelőzött bennünket 2540 \$-ral.) Csak néhány kiragadott példa arra, hogy „miért nem megy a székér”:

- Banglades GNP: 130 \$, L: 98 mill. (lakosság)
- Etiópia GNP: 110 \$, L: 42 mill.
- Burkina-Fassó GNP: 160 \$, L: 6,6 mill.
- Kambodzsa GNP: 70 \$, L: 7,2 mill.
- Mozambik GNP: 270 \$, L: 3 mill.
- Nicaragua GNP: 870 \$, L: 3 mill.

— Vietnam GNP: 160 \$, L: 57 mill.

Természetesen Palesztina is e táborba tartozik számadatok nélkül. Ehhez a kátyúhoz „mélyítjük” a szekerünket? Kérdésem csak az, Afganisztánt miért nem említik fel, s vajon mennyibe került a háború „megnyerése”? Nadszibullah nemzeti kommunistáinak? A vietnami háború a „hazafiaknak” 1965 és 1970 között 115,5 Mrd \$-ba került Groehler: A légiháborúk története című könyve szerint. Vajon mibe kerül a „béke” megnyerése? Az építőmunka megindítása? És itt jön a munkásörség létének megkérdőjelezése! Jó- vagy rosszhiszeműen, de azt az MSZMP politikát szolgálja ki, amely az egész szovjet birodalomra beigazolódnak is rossz. Vagyis a szocialista világ gazdasági teljesítménye, fejlődési üteme messze lemarad a harmadik világ népességrobbanásához képest. A „véradó donor” halálán van, s a megsegítendőök sem kelnek új életre. Az ilyen politika folytatása öngyilkosság! Ezért mást nem mondhatok. Le vele!!

Sotkó Attila

Egy hajdan volt paraszt-tanítóképző az Ormánságban

Nagyon régen volt, több mint 40 esztendeje, amikor az Ormánságban néhány lelkes falusi, de jól képzett pedagógus elhatározta, hogy tanítóképző intézetet kellene létesíteni, mégpedig olyan 18—24 év közötti parasztfiatalok részére, kiknek nem volt módjuk sem a háború előtt, sem azután tanulni.

A többszöri tanácskozást tett követve, és a nagykovácsi tanítóképzőben volt évfolyamtársam kezdte szervezni — Nagy Lajos a csányoszrói református kántortanító — számtalan levelet írva az ország különböző tájaira. Ebben segítségére volt névrokonom, az akkor marócsai református kántortanító, aki ugyan később, de ugyancsak Nagykovácsán szerzett tanítói oklevelet. Megkeresték Veres Pétert, Erdei Ferencet, Keresztúri Dezsőt, és elképzelésükhöz támogatást kértek, ami nem is maradt el.

A toborzás sikerrel járt, és ez a tanítóképző Csányoszróban nyílt meg 1946 nyarán. Az ott tanító Kiss József (ma már nyugdíjas), sellyei általános

iskolai igazgató-helyettesétől kaptam meg az alábbi információkat.

Az így megszervezett Paraszt Dolgozók Tanítóképző Intézetének fiú tanulóit a mai általános iskola épületében voltak elszállásolva, míg a lányokat falusi parasztházaknál helyezték el. Ezek a tanulók nagyon nehéz körülmények között éltek. Magukkal kellett hozni hazulról az élelmet — már aki tudott —, a fiúk szabadidejükben fát vágtak, a lányok mostak és még kenyeret is sütöttek. A puritán életmód mellett hihetetlen szorgalommal tanulnak, szívták magukba a tudást. Az állami tanítóképző intézeti tantervek szerint tanultak.

A tanulás mellett e fiatalok műsorokat tanultak be, jó kapcsolatot építettek ki a faluban élő fiatalokkal és a lakossággal. Közben megkapták Sellyén a Draskócics kastély egy részét. Vasárnaponként a 7 km-re lévő Sellyére jártak át a fiúk és a lányok takarítani, megszelni, sírolni. Így jó félév múlva oda is költöztek. Gyalog járták a környező

falvakat, műsorokat adtak és utána a falvakban élelmet gyűjtöttek.

Mivel legjobban a Nemzeti Parasztpárt támogatta, így a fiúk között voltak parasztpártiak, kommunisták és sokan párton kívüliek. Igen erős volt a felelősségérzetük egymás iránt. Segítettek egymást az ismeretek megszerzésében. Nagyon erős diákönkormányzat működött. Előfordult, hogy aki nem tartotta be az előírt normákat, javasolták, hogy az illetőt távolítsák el. Nagyon demokratikus volt a tanár-diák viszony.

A képzőben a félévi és az évvégi vizsgákat a pécsi, majd a bajai tanítóképző intézet tanárai tartották. Jómagam is sok levelet váltottam a ma még élő volt csányoszrói, illetve sellyei „prepákkal”.

A tanítóképző abban az időben szűnt meg, amikor a népi kollégiumokat is feloszlatták. Nagy Lajos igazgatót alaptalan vádakkal kikezdték, de a részletes minisztériumi vizsgálat sem tudott szabálytalanságot felfedni, ennek ellenére elhelyezték. Ekkor Lugo-

si György lett az igazgató, aki Bajárról jött.

A megszűnés után a tanulók egy része a Pécssett megalakult Pedagógiai Főiskolára, mások a pécsi, illetve a bajai tanítóképzőbe kerültek és ott szerettek oklevelet.

A szerzett ismeretek és kapott levelekből kiderül, hogy jó néhányan magasabb beosztásba kerültek. Így Dr. Orbán Sándor történész, Dr. Abent Ferenc (ELTE) pedagógiai tanszék, Dr. Vida Sándor városi tanácselnök, Siklós, Leopold Ferenc művelődési osztályvezető Körmeny, Kiss István főiskolai oktató Pécs, Milassin Béla újságíró, Dr. Koplár Lajos Zala megyei ny. tanácselnök-helyettes lett.

Az intézetben rajzot tanított Haraszty Pál — két éve elhunyt festőművész —, aki Pécsről járt ki, 3 Ft 60 fillér volt az óradíja.

Az egykori hallgatók közül a még élők, a múlt év nyarán tartották negyvenéves találkozójukat, melyről a Szabad Föld is megemlékezett.

Kiss József

Rádió, televízió

KOSSUTH RÁDIÓ

8.20: Szonda. 8.50: Külpolitikai figyelfő. 9.00—11.00: Napközben. 11.05: Nemzetiségeink zenéjéből. 11.35: Szép remények. 12.45: Inter-mikrofon. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: Őskövület vagy a jövő záloga. 14.35: Fialok muzsikálnak. 14.54: Határlépcs. 14.59: Budapesti Művészeti Hetek. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. 16.20: Kérhetek valamit? 17.00: A vadkender havában. 17.30: A Szabó család. 18.05: Láttuk, hallottuk, olvastuk. 19.15: Sportvilág. 19.45: Népdalok Pászti Miklós feldolgozásában. 20.00: Kinek az érdeke? 20.30: Filmzene. 20.53: Budapesti Művészeti Hetek. 22.00: Hírvilág. 22.30: Kamarazene. Kb. 23.30: Operakettősök.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Rivaldafényben. 9.05: Társalgó. 10.05: Operettkedvelőknek. 11.05: Helykereső. 11.20: Apró-cseprő. 11.40: Ki kopog? 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Iránytű. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Tárcsázz! 17.30: Helykereső. 18.30: Pop-regiszter. 19.05: Táncházi muzsika. 19.30: Daráló. 20.00: Más-világ. 21.00: Jegyzet. 21.05: Tükörképek. 21.15: Rólunk van szó! 22.20: Vándormotívumok az irodalomban. 23.10: Sporthíradó. 23.20: A dzsessz története. 24.00—0.14: Richard Claydermann zongorázik.

BARTÓK RÁDIÓ

9.08: John Eliot Gardiner vezényli az Angol Barokk Szólistákat. 10.30: Egyenes labirintus. 11.00: A kísértetkastély. 11.39: A debreceni Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskola leánykara énekel. 12.05: Szimfonikus zene. 13.00: Nevek ürügyén. Jénusz. 13.55: Labirintus. 14.10: Hárfamuzsika. 14.20: Mi újság a régi zene világában? 15.00: Magyar zeneszerzők. 15.33: A Magyar Rádió és Televízió énekkara operakórusokat énekel. 16.05: Kamarazene. 16.52: Berlioz: Rómeó és Júlia. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora Pécsről. 19.35: Budapesti Zenei Hetek. Közben: Kb. 20.20: A Magyar Rádió kísérleti stúdiójának műhelyéből. Kb. 20.41: A hangversenyközvetítés folytatása. Kb. 21.40: Romantikus dallamok. 22.03: Peter Schreier énekel. 22.36: Nyelvrokonaink zenéje. 22.59: Kristóf rózsafái.

TV1

9.00: Képujság. 9.05: Tévétorna nyugdíjasoknak. 9.10: Szergej Eizensztejn. 10.05: Panoráma. 10.50: Mozgató. 11.00: Képujság. 17.05: Hírek. 17.10: Pannon Krónika. 17.20: Nachrichten — Hírek német nyelven. 17.25: Nasa obrazovka. 17.55: Számadás. Gazdasági negyedóra. 18.10: RTV Közösségszolgálat. 18.15: Nők a pult mögött. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: A korona ékköve. 20.55: Reklám. 21.00: Stúdió

'89. 21.45: Egy történetről történelme. 22.45: Híradó 3.

TV2

17.00: Képujság. 17.15: TV2. 17.45: Kérdezz! Felelek. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek. 18.48: TV2. 19.00: Csellem és fortélyal. 20.10: TV2. 20.20: Modernizálás = munkanélküliség? 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.45: Napzárta. 22.30: Folyton-folyvást folytassa. 22.55: Gondolkodó. Kb. 23.40: TV2

SKY CHANNEL

6.00: Világgazdasági hírek. 6.30: Európai üzleti hírek. 7.00: DJ Kat Show. Gyermekműsor rajzfilmekkel. 9.30: Super Password. Játékos show-műsor. 10.00: Sullivanék. Filmsorozat. 10.30: Sky-krónika. Magazinműsor. 11.30: Gond-fórum. Tanácsadás. 12.00: Egy másik világ. Amerikai filmsorozat. 12.55: A Sky Text oldalai. 13.50: Változó világ. Filmsorozat. 14.45: Szeretni. Filmsorozat. 15.15: Fialat orvosok. Filmsorozat. 15.45: Rajzfilmek gyermekeknek. 16.00: Visszaszámlálás. Rockshow. 17.00: Eurosport.

SUPER CHANNEL

7.00: Hírek. 7.05: Időjárás-jelentés. 7.09: Üzleti hírek. 7.30: Hírek, időjárás-jelentés. 7.39: Üzleti hírek. 7.58: Időjárás-jelentés. 8.00: Egyveleg. Könnyűzenei koncertek. 15.30: Chart Attack. Brit slágerlista. 16.30: Hullámhosszon. Élő telefonos műsor. 18.30: Európa rockja. 19.30: Időjárás. 20.00: Jégvitorlázás. 22.00: Hírek, időjárás. 2.10: Jégvitorlázás. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. Klasszikus sorozatokból. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5

16.05: Hírek. 16.10: Új Világ. 17.10: Esély a daloknak. Varieté. 17.30: Konyhatitkok. Micher Oliver receptjei. 18.00: Számok és betűk. Játékos vetélkedő. 18.30: Pihenőidő. 19.00: Horgász-vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillógó papiros. 20.00: Jelenidő. Dokumentumműsor. 21.50: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Te jó ég, kedd van! Társadalmi kérdések. 22.40: Kerevet. Interjú Jean-Loup Dabadie íróval. 0.00: Komolyzene. 0.35: Műsorzárás.

SAT1

6.00: Jó reggelt a SAT1-gyel! 9.00: Hírek, időjárás. 9.05: Közkórház. 9.50: Háztartási ötletek. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Tévébolt. 10.30: Az álmodó száj. NSZK melodráma. 12.30: Szerencsekerék. 13.00: Tévétőzsde. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Közkórház. 14.55: Természetbarátoknak. Műsorelőzetes. 15.05: Boldog napok. 15.30: Sport. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Bumper körzete. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.00: Szerencsekerék. 19.30: Cannon. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Különleges osztály. Ausztrál krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: THX 1138. Amerikai tudományos-

fantasztikus film. 23.15: Hírek, sport, időjárás. 23.25: A profik. Angol krimisorozat. 0.15: Műsorelőzetes. 2.00: Sport.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ

1. műsor: 8.10: Műsorismertetés. 8.15: Tévénaptár. 8.25: Hírek. 8.30: Mit tudnak a gyermekek a szülőföldről? 9.00: Iskolai program. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolai program. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották — nézzék! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Plusz-műsor — ism. 17.15: Híradó I. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Számok és betűk — vetélkedőműsor. 18.25: Tudományos program. 19.10: Időjárás. 19.13: Rajzfilm. 19.30: Híradó II. 19.53: A mai sport. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: Játékfilm. 21.40: Híradó III. 22.00: Kapcsolódó magazin. 23.30: Plusz-műsor. 1.30: Hírek. 1.35: Szerdai műsor ismertetése.

2. műsor: 16.55: Műsorismertetés. 17.00: Hírek. 17.05: Tévénaptár. 17.15: Iskolai program. 18.15: Zágrabi panoráma. 18.30: Zágráb és Hrvatskso Zagorje regionális krónika. 19.30: Híradó. 20.00: Komolyzene. 20.45: Hírek. 20.52: Időjárás. 20.55: A második világháború — dokumentumsorozat. 21.40: Szórakoztató kedd. 23.10: A szerdai program ismertetése.

Sky Channel, a Super Channel,
A TV5 és a SAT1 műsorát
részletesen közli a Telehold

Szabad Európa Rádió keddi műsor

6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelfő. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangzó, hírek. 12.10: Földközlemben. 12.40: Nyugati folyóiratszema. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelfő. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revű. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobby. 16.50: Párizsi magyar figyelfő. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető sorozat. 0.45: Műsorzárás.

A SZABAD EURÓPA RÁDIÓ POSTACÍME:

Radio Free Europe Box 62
Oettingenstrasse 67 D-8000 München 22
vagy
D-8000 München 86 Postfach 625

MÜNCHENI TELEFONSZÁMUNK, üzenetrögzítő készülékek: (004989) 29-54-57 (004989) 29-70-46

Szerdán és szombaton 16.00 és 18.30 között közvetlen beszélgetés lehetséges, ügyeletes munkatárs veszi fel a kagylót.
(004989) 21-02-3916

HULLÁMHOSSZAINK (frekvenciák)

19 méter, azaz: 15355 kHz
25 méter, azaz: 11895 kHz
31 méter, azaz: 9695 kHz
41 méter, azaz: 7115 kHz
49 méter, azaz: 5985 kHz

Lapunk

előfizetőinek

apróhirdetéseit

1989. december 31-ig

díjtalánul közöljük

Kosárlabda kupavisszavágók előtt

A gyengébb nem lesz az erősebb

Kedden, szerdán és csütörtökön kilenc magyar kosárlabdacsapat lép pályára az európai kupák első fordulójának visszavágóin — sajnos, nagyon valószínű, hogy a második fordulóra ez a szám erősen csökken. A férfiaknál a Csepelnek, a Bp. Honvédnak, az Oroszlánnak és a Zalaegerszegnek jóformán semmi esélye sincs már a továbbjutásra, csupán a Tungsram reménykedhet, ezzel szemben a nőknél az MTK-VM, a Bp. Spartacus, a BEAC-Gépszerv, sőt még az idegenben minimális vereséget szenvedett Tungsram is jó helyzetben várja a visszavágót, s a következő körben már az erőnyerő BSE is csatlakozik a többiekhez. Feltétlenül szót érdemel egy súlyos szervezési hiba: mind a négy szerdai mérkőzést — közülük hármát Budapesten! — azonos időben játszanak... — Hírek a csapatokról:

Férfiak:

BEK:

Csepel — Bugyivelnik Kijev (szovjet), Körcsarnok, 18,30 óra

V: Bachmaier (osztrák), Dobrev (bolgár)

Első mérkőzés: 98:131

— A továbbjutásról nem is álmodhatunk, legfeljebb az lehet a célunk, hogy szoros meccset vívjunk a külföldre szerződött Volkov és Bjelostyennij nélkül is igen erős ukrán csapattal. Ha második csehszlovák vendégjátékosunk, a 209 centis Vojtek Petr megérkezik, ő is pályára lép — mondta Liptay István edző.

A Csepel kerete: Skala, Takács, Somogyi, Kovács, Varga, Czuhorka, Székely, Klöczl, Bartók, Kircsák vagy Petr.

KEK:

Cukurova Tarsus (török) — Bp. Honvéd, Tarsus, kedd, 18 óra

Első mérkőzés: 93:70

A piros-fehérek a szombati, Körmend ellen aratott elsöprő győzelmükkel a tarsolyukban utaztak a délkelet-törökországi városba, azonban továbbjutási esélyeik nincsenek. Múlt kedden, a Dózsa György úton a két amerikaival megerősített Cukurova bebizonyította, hogy legalább egy klasszissal jobb a Honvédnál.

A következő tíz játékos utazott Törökországba: Heinrich, Farkas, Halm, Tóth K., Krasovec, Tomasson, Hegedűs, Bencze, Karagist, Walke.

Zalaegerszegi TE — Montpellier (francia), Zalaegerszeg, 18 óra

V: Gregor (osztrák), Rusenik (lengyel)

Első mérkőzés: 96:131

A zalaegerszegiekre is ugyanaz vonatkozik, mint a Csepelre: már csak a tisztas bűcsű lehetősége maradt számukra. Ok még azt sem mondhatják el, mint a bajnokságban eddig veretlen vasgyáriak, hogy legalább idehaza jól megy nekik. Egy győzelem mellett két vereséget számlálnak.

A keret: Mindaugas, Jakabfy, Farkas, Dobi, Bencze, Kovács, Kis, Földesi, Polster, Bodrogi, Gáll.

Pasabahcse Istanbul (török) — Oroszlány, Isztambul, 18 óra

Első mérkőzés: 98:81

A bányászokra is valószínű bűcsű vár, hiszen ha már idehaza is 17 ponttal kikaptak, semmi jó nem történhet Törökországban, ahol rendszerint „lejt” a pálya.

Az Oroszlány kerete: Szczubial, Weglorz, Dévai, Bognár, Munteán, Zboray, Varga, Kostyál, Vadkerti, Bisch.

Torpan Pojat (finn) — Tungsram, Helsinki, 18 óra

V: Bernats (szovjet), Streblow (keletnémet)

Első mérkőzés: 95:103

— Talán nem hat szerénytelenségnek, ha azt mondom: a Tungsram a jelenlegi legjobb magyar csapat. Ezt három bajnoki győzelmünk is mutatja. Bár csak nyolc pont az előnyünk, de válogatott centerünk, Orosz László felépült és játszik. Továbbjutást várok, de nehéz percek előtt állunk — mondta Kucsera József szakosztályvezető.

Nők:

BEK:

MTK-VM — Media Rent Wels (osztrák), Hungária körút, 17.30 óra

Első mérkőzés: 82:69

— A Gellér Sándor vezette, és két magyar vendégjátékost, Gulyás Ildikót és Borka Agnest felvonultató osztrákok azt hitték, hogy legyőznek bennünket, és ezért nagyon csalódottak voltak a 13 pontos hazai vereség után — mondta ifj. Gyimesi János, az MTK-VM edzője. — A mi csapatunk jóval összeszokottabb, itthon még nagyobb különbséggel szeretnénk győzni.

Az MTK-VM kerete: Meskó, Novák, Körmendy, Suhajda, Seres, Bársony, Talán, Szuchy, Rónaszéki, Fábrián.

Ronchetti Kupa:

Bp. Spartacus — Kerrygold Las Palmas (spanyol), Kőér utca, 18 óra

V: Tonev (bolgár), Ceizel (csehszlovák)

Első mérkőzés: 72:61

— Minősíthetetlen játékot mutatott a csapat szombaton, a Tungsram elleni 59:91-es eredménnyel végződött rangadón — mondta G. Hideg Edit technikai vezető. — Glatz edző a lehető leglesújtóbb véleményt nyilvánította játékosairól: egy árva szót sem szőtt hozzájuk. Remélem, meglett az eredménye ennek, s nem fog veszélyben forogni a továbbjutásunk. Két litván vendégjátékosunk, a 21 éves, 186 centis Ingrida Krikscsukajtye és a 20 éves, 196 centis Violeta Guliokas már megérkezett, de a kupában még nem játszhatnak, csak a bajnokságban.

A Bp. Spartacus kerete: Bakai, Rausch, Schöff, Gläser, Csávás, Lámala, Kancsár, Sitkei, Petrik.

BEAC-Gépszerv — TSV Weilheim (nyugatnémet), Bogdánfy út, 18 óra

V: Bachmaier, Dobrev

Első mérkőzés: 78:77

— Javul a csapat játéka, egyre jobban megtanulunk a sérült Balogh Judit nélkül is játszani — mondta Bild Katalin edző. — Bár két kanadai kosaras is erősíti ellenfelünket, mégis továbbjutást várok.

A BEAC kerete: Bíró, Szarka, Pásztoi, Bagoly, Haris, Szokk, Klucsik, Stampf, Németh, Major.

Tungsram — Italmeco Bari (olasz), Megyeri út, 18 óra

V: Jancovic (csehszlovák), Tosev (bolgár)

Első mérkőzés: 60:66

— Sokkal jobban játszott a Bari, mint egy héttel korábban az Aranypók Kupán, amikor mintha „altattak” volna minket. — Két legjobbuk Németh Ágnes és az amerikai Nikita Lowry.

A Tungsram kerete: Rátvay, Nagy, Kranjecz, Halász, Szécsi, Orbán, Csák, Kiss, Váci, Kalmár-Nagy.

Tanulva a kijevei leckéből

Újra bajnok lesz a Verebes-csapat?

Elhúzódó hullámvölgy után vasárnap „megtálosodott” az MTK-VM labdarúgócsapata: a kék-fehérek idehaza ritkaságszámba menő látványos játékkal esélyt sem hagytak a bajnoki címvédő Bp. Honvéd csapatának a Hungária körúton (3–0), s a 8. forduló után átvették a vezetést a tabellán. A megfiatalított együttes — az ősszel több, kölcsönadott tehetség visszatért — az első perctől az utolsóig veszélyesen, látványosan rohamozott.

Ez sokakat meglepett, hiszen az utóbbi egy-két évben az MTK-VM, bár rendszeresen az élvonalban végzett, a vasárnapéhoz hasonló játékot csak elvéve, percekre mutatott be. Ezúttal viszont Verebes József előre megjósolta, hogy minden egycsapásra megváltozik, s a mesteredző újabb „aranykort” ígért...

— Ezen a találkozón úgy szerepelt a csapat, ahogy azt elvártam — nyilatkozta a kék-fehérek szakvezetője az MTI munkatársának. — A kijevek elleni két összecsapás ugyanis rendkívül hasznos volt: játékosaim végre világ-

klasszisokkal kerültek szembe, s tapasztalhatták, a nemzetközi élvonal milyen hajtást követel a futballistáktól.

Nem tart attól, hogy előbb-utóbb megint elkényelmesednek?

— Nem, a mostani iramból nem engedünk. Ott folytatjuk, ahol a Honvéd ellen abbahagytuk, mivel meggyőződésem, hogy a közönséget is ilyen mérkőzésekkel lehet megnyerni.

Az elmúlt években sok játékost kölcsönadtak vidéki csapatoknak, így a Vácnak, a Videotonnak. Közülük most néhányan — Jován, Balogh G., Horváth G. — visszakerültek, és kezdőemberek lettek. Tervszerű volt ez az erősítés?

— Igen. Voltak a fiatal tehetségeink, akiket egy-két évvel ezelőtt még nem tudtam stabil csapattagként számításba venni. Őket ideiglenesen átírányítottuk olyan együttesekhez, ahol fejlődésüket biztosítottuk láttuk. Ezt a módszert egyébként nem mi találtuk ki, Nyugat-Európa számos nagygye-

sülete úgynevezett „fiók-csapatokat” tart fenn, hasonló célokkal.

Tavaly sok panasz érte a bajnoki küzdelmeket, Ön is élesen bírálta sok mindent. Az eddig lejátszott fordulók alapján változott a véleménye?

Van Basten már a Real ellen készül

A sokáig sérült holland labdarúgó, az aranylabdás Marco van Basten szeptemberi porcoerációját követően visszatérésre készül. Amint a BEK-védő olasz AC Milan kiváló csatára elmondta, már nagyon hiányzott neki a pálya közelsége, s az orvosi tilalom ellenére is beállt néha társai közé. Ismert: a milánóiak a zürichi kupasorsoláson nem akármilyen ellenfelet, a spanyol Real Madridot kapták a BEK 2. fordulójában.

Már az október 18-i, milánói összecsapáson eldőlhet a továbbjutás — említette van Basten az itáliai Gazetta Dello Sportnak adott interjújában. — Minden erőmmel azon leszek, hogy én is pályára léphessek a madridiak ellen. Remélem, olyan formában leszek, hogy ha csereként is, de számításba veszek az összeállításnál.

Az AC Milan tavaly az elődöntőben találkozott a Real Madriddal, az olaszok akkor valóban hazai környezetben biztosították be sikerüket, hiszen 5–0-ra legyőzték a spanyolokat. Most nehéz helyzetben várja az összecsapást Arrigo Sacchi vezetőedző legénysége, mivel van Bastenen kívül az együttes másik holland csillaga, Ruud Gullit is sérüléssel bajlódik.

Silvio Berrusconi, a milánóiak elnöke bírálta a sorsolás lebonyolítását. Szerinte igazságtalan, hogy már a nyolcaddöntőben szembekerül Európa talán két legjobb csapata. Úgy vélte, a kupasorozat sokat veszít értékéből azzal, hogy az AC Milan vagy a Real Madrid közül az egyik idejekorán búcsúzik.

Annyi góllal kell győzni, amennyivel csak lehet

A Rába megtette, a Filipposz bánta

Amikor elkészítették a férfi kézilabda BEK sorsolását a győri szurkolók elégedetten dőltek hátra a karoszekben, a Rába ETO ellenfeleként az első fordulón ugyanis a görög Filipposzt húzták ki.

A két ország kézilabdázásának színvonalát ismerve, nem lehetett kétséges, hogy gólokkal jobb csapat a Rába. A papírformát igazolta a vasárnap esti BEK összecsapás, amelyen a zöld-fehérek 33—15-re nyertek és látványos játékkal, szép gólokkal szórakoztatták a közönséget. Joósz Attila a győri siker egyik megalapozója is helyet foglalt a lelátón.

— Nem vagyok valami rózsás hangulatban, hiszen csapatom a Wat Margarethen egy góllal kikapott a Bern Bach-tól, ahol tavaly edzősködtem. Most a Rábának szurkolok, szerintem biztosan jut tovább a görögökkel szemben.

De a fölényes győri vezetés ellenére Jakab Lajos, az ETO szakosztályvezetője csapata kapuja mögött szinte végigkiabálta a mérkőzést.

— Fontos volt, hogy kevés gólt

kapjunk, jelentős előnnyel utazunk a visszavágóra — mondta. — A kupamérkőzéseken ugyanis minden előfordulhat. A profi szemlélethez tartozik, hogy mindenkit annyi góllal kell megverni, amennyivel csak lehet. A 18 góllal elégedettek lehetünk.

A görögök edzője nem volt valami nyugodt a győri mérkőzésen, mert az ETO sokkal jobban játszott, mint amire számított.

— Szorosabb eredményre gondoltunk, olyan 6—8 gólos vereségre, ami még otthon behozható lenne — mondta Mandzosz Nikosz a görögök edzője. — Szeretnénk szépen búcsúzni a BEK-től, nincs más lehetőségünk mint tanulni a jobbtól — nevezetesen a Rábától.

A Rába-partján már nem a visszavágóra, hanem Bázelle figyelnek, ugyanis itt tartják a második forduló sorsolását. A zöld-fehér szurkolók a norvég vagy az izlandi bajnokkal elégedettek lennének.

P. Gy.

A magyar sakk elismerése is

Szerényi Sándort, a Magyar Sakk Szövetség volt elnökét a FIDE legutóbbi kongresszusán közfelkiáltással a nemzetközi szövetség tiszteletbeli tagjának választották. Az erről szóló oklevelet most, 84. születésnapja alkalmából adta át az idős sportvezetőnek Dr. Lakó László, a Magyar Sakk Szövetség főtitkára.

— Úgy érzem, ez az elismerés nem elsősorban a személyemnek szól, hanem a magyar sakk sport azon eredményeinek, amit 29 éves elnökségem alatt mutatott fel — mondta Szerényi Sándor az MTI munkatársának.

E csaknem három évtized alatt a világ második számú sakknemzetévé vált Magyarország, sőt egyszer-egyszer az olimpiát is megnyertük: 1978-

ban Buenos Aires-ben a férfiak, s tavaly — erre mindenki emlékszik — Szalonikiben a nők. Sajnos, férfi sakkosunk mintha hanyatlóban volna, Portisch, Ribli, Sax, Adorján és Pintér utódait egyelőre nem sikerült megtalálni. A mai fiatal sakkosokat csak a pénz érdekli, egy-egy zsíros tornán való részvétel többet jelent számukra, mint az olimpiai csapatba kerülés, vagy a nagymesteri cím megszerzése. A férfi aranycsapat tehát — úgy tűnik — már a múlté, viszont a nőknél most lett világelső együttesünk. S ebben — el kell ismernem — döntő érdemei vannak Polgár Lászlónak, akivel sajnos sokáig nem találtuk meg a közös hangot, mindketten félreismertük egymást.

Czibor végleg hazakészül

— Oda állunk, ahol ki van írva, hogy FTC — mondta megérkezésekor Czibor Zoltán az aranycsapat leggendás hírű balszélsője a Fradi klubházban az egyik fotósoknak. Az egykori kiváló labdarúgó hétfő délután az FTC vendége volt, idősebb és fiatalabb szurkolók jöttek el, hogy beszélgessenek vele a régi időről és a mai fociról. Czibor Zoltán elelevenítette a zöld-fehérekhez kerülésének történetét. Negyvenegy évvel ezelőtt az FTC, az MTK és az Újpest kereste meg Komáromban és ő a Fradit választotta. Mind elmondta, itt megtanulta a kölcsönös tiszteletet a játékosok és a vezetők, valamint a közönség iránt.

A labdarúgásban Komárom és Ferencváros az ő anyaföldje. A hajdani villámleptű balszélső néhány héttel ezelőtt ünnepelte 60. születésnapját. A fradisták nagy családja nevében Nagy Béla a zöld-fehérek krónikása köszöntötte Czibor Zoltánt. Ezután

természetesen állt elébe a szurkolók kérdéseinek.

— Milyen érzés volt 40 év után újra Fradi mezben játszani?

— Kétszer remegett a lábam életemben.

Először akkor, amikor megesküdtem az első feleségemmel, másodszor pedig most szombaton...

Czibor dicsérte a mai Fradit, azt mondta, hogy szerinte ez a csapat az élmézőnyben végezne a spanyol bajnokságban is. A válogatottnak pedig a magyar közvéleménnyel ellentétben esélyt adott a spanyolok elleni két mérkőzésen a továbbjutásra.

Egy kérdésre válaszolva elmondta: ha felkérlik, örömmel vállal munkát a magyar futballban is, de csak megüresedett posztot fogadna el. Szólt arról is, hogy fontolgatja a végleg hazatérést, szeretett hazájába, Magyarországra.

Kulissza

Annak ellenére, hogy az ökölvívással kapcsolatos bizonyos előítéletek világszerte léteznek, a nemzetközi sportközvélemény is felkapta a fejét a NOB elnökének, Samaranchnak azon kijelentésén, hogy a bunyó esetleg lekerül az olimpiai játékok műsoráról. Tudom, a sportágban dúló állapotok, a nemzetközi szövetség bíróbizottságán belüli, nincs rá jobb kifejezés, maffia, amely „áldásos” tevékenységének eredményeként sokszor nem a szorítóban dől el egy-egy mérkőzés, borsot törtek a NOB vezetőinek orra alá. No de Samaranch úr! Az egyik letradicionálisabb, legősibb, egyik legférfiasabb olimpiai sportágról van szó! Nézzük csak meg, hány tagországot számlál a Nemzetközi Ökölvívó Szövetség. Amatőr szinten három háromperces menettel mennyi nézőt vonz a sportág? Kétségtelen, a legutóbbi két világversenyen, májusban az athéni EB-n, s a most hétvégén Moszkvában befejeződött világ bajnokságon a két nagy sportcsarnokban elvesztek a nézők. De ha a többi nehézléteikai vagy úgy általában olimpiai egyéni sportághoz viszonyítok, a nézettséget, a népszerűséget, akkor ez az egyesek által válságban lévő amatőr boksszal nem kell szégyenkezni. Így hát Samaranch úr — legyünk lojálisak, belátóak, sőt hagyományokat tisztelőek! Ennek csak alárendeltje lehet a sportágon belül dúló zöld asztal melletti harc, acsakodás.

Gyanítom, a bunyó olimpiáról történő száműzetésének kérdésében nemcsak Kubában és a Szovjetunióban szurkolnak azért, hogy azon a majdani NOB ülésen, ahol a téma újra terítékre kerül, az elnök úr kisebbségbe maradjon.

Ami megjósolható...

*

Maradva a NOB-nál: kíváncsian várom, hogy milyen intenzitással száll be a doppingellenes harcba? Mennyire próbál majd úrrá lenni azon nemzetközi sportszövetségeken, akik ágálnak majd a kölni professzor, Donike módszerének általános elterjesztése ellen. Pedig biztosan vannak ilyenek. A súlyemelő vébé óta már két hét is eltelt és bizony gyanús csend uralkodik Donike bejelentése óta. Miközben zajlik a vádaskodás Robinson és Lewis, illetve Robinson és a királynő, Florence Griffith Joyner között. Alighanem olyan időket élünk, hogy Robinson állításait nem kezelhetjük egy a pénzhajhász örült kirohanásának akinek semmi sem számít. Ahogy az ilyenkor lenni szokott: a két világsztár tagad, sőt még perre is viszi a dolgot. Ami mindkét félnek jó reklám is lehet. Miképpen Lewisnek és Mosesnak az is, hogy hivatalos szervezettől függetlenül doppingügynökség létrehozásához adják a nevüket. De számomra tisztaságukat illetően az lenne inkább meggyőző, ha a jövőben önként jelentkeznének a doppinglaboratóriumoknál, felkészülésük különböző periódusaiban néznének tükörbe.

Ami azt hiszem, a naivitás netovábbja részemről.

Bálint Gy.

Egy telitalálatos

A Sportfogadási és Lottóigazgatóság tájékoztatása szerint a totó 39. játékhetére 6 737 056 darab szelvény érkezett be. A nyereményalap:

36 016 301 forint. Ebből a jutalom 3 274 209 forint. Az I. és IV. nyerőosztályra egyenként 9 822 628 forint, a II. és III. nyerőosztályra egyenként 6 548 418 forint került felosztásra.

A nyeremények:

13 plusz egy találatos szelvény 1 darab, nyereménye 5 238 734 forint, 13 találatos szelvény 2 darab, nyereményük egyenként 2 619 367 forint, 12 találatos szelvény 96 darab, nyereményük egyenként 54 570 forint, 11 találatos szelvény 1273 darab, nyereményük egyenként 4115 forint, 10 találatos szelvény 10 017 darab, nyereményük egyenként 784 forint. A kifizetés időpontja: 20 000 forint alatt október 7-től, 20 000 forint felett október 11-től.

*

Dátum totó

A Dátum totóban ezen a héten egy

telitalálatos szelvény akadt: a szerencsés nyertes Ács Tibor, Kazinbarcika, Építők 25. fsz: 4, akinek az ezer forintos vásárlási utalványt postázzuk. A következő tippszelvény lapunk szombati számában jelenik meg, így már kényelmesebben beérnek majd a szelvények a megadott határidőre, ami változatlanul péntek déli.

Tippelni csak a lapból kivágott szelvényvel lehet, amelyet az alábbi címre kérünk beküldeni: Dátum szerkesztősége, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky utca 7. sz. A szokásos heti mellett keresse szombatonként a Dátum totót is! Mindössze öt találattal már egy ezrest nyerhet.

Zalai futballisták átigazolása

A ZTE vezetésétől hétfőn kapott információ szerint a zalai egyesület két katonáskodó labdarúgóját kölcsönadta első osztályú kluboknak. Ezek szerint az idény végéig Balogh Zoltán a Váci Izzó játékos lett 150 ezer forintért, míg Szabó Zsoltért ugyanannyi időre a Bp. Honvéd fizetett 250 ezer forintot.

Köszöntjük

HELGA

nevű olvasóinkat

Helga északi germán eredetű keresztnev. Jelentése: egészséges, boldog. A Helga nevet az oroszok a IX. században ismerték meg, amikor a skandináv félszigetről a normann vikingek Rurik parancsnoksága alatt megalapították az orosz államot. Rurik leánya az ógermán Helga nevet viselte, de ezt az oroszok Olgának mondták, s az orosz ortodox egyház első szentje is ő lett, „Szent Olga” néven.

A Nap két: 5.45 órakor
nyugszik: 17.22 órakor

A Hold két: 9.35 órakor
nyugszik: 18.15 órakor

BUDAPESTI MŰVÉSZETI HETEK

A Magyar Virtuózok Kamarazenekar első budapesti bemutató hangversenyével folytatódott hétfőtől a Budapesti Művészeti Hetek zenei eseménysorozata. A Szentelyi Miklós vezette együttes a Budapest Kongresszusi Központban Boccherini, Csajkovszkij és Vivaldi műveket tolmácsol Berkes Kálmán vezényletével. Ugyancsak hétfőn, a Korunk zenéje sorozat részeként a Zeneakadémián a Miskolci Szimfonikus Zenekar adott hangversenyt, ma ugyanitt a világhírű London Sinfonietta lép fel modern művekkel. Az 1968-ban alakult együttes századunk zenéjének klasszikusait és még ismeretlen új zeneszerzők műveit tűzi rendszeresen műsorára. Október 4-én olasz vendégművészek, Bruno Canino és Antonio Ballista kézzongorás koncertjét hallhatja a közönség. Bruno Canino — aki szolista tevékenysége mellett kamarazenei műveket játszik, és tagja a Milánói Triónak — állandó kézzongorás társa Antonio

Ballistának, akivel Európa, az Egyesült Államok és Japán koncerttermeinek rendszeresen visszatérő előadója. A hét vendégművésze lesz az egyesült államokbeli Yvar Mikashoff, aki október 7-én a Zeneakadémián ad zongoraestet. A művész a XX. század zongoramuzsikájának jeles tolmácsolója és az amerikai zene specialistája, de elismerést szerzett, mint zeneszerző, átiratok készítője és zenei rendező is.

Folytatódnak a héten a művészeti seregszemle színházi és filmbemutatói is: a Nemzeti Színházban október 6-án Sarkadi Imre Elvesztett paradicsom című drámáját láthatja a közönség, a Művész moziban pedig a híres Ping Floyd filmet, A falat mutatják be. E héten kezdődik a BME Székely Színházban a mozgásszínházak immár hagyományos nemzetközi találkozója, valamint Elisa Monte Duce egyesült államokbeli balett társulatának háromnapos vendégjátéka a Petőfi csarnokban.

— Olasz nyelvtanfolyam indul a tamási művelődési központban októberben. A 30 órás tanfolyam foglalkozásaira hetente egy alkalommal kerül sor. A tanfolyamra október 15-ig lehet még jelentkezni személyesen vagy telefonon.

Kedden nyereségybetétkönyv sorsolás. Az Országos Takarékpénztár október 3-án, kedden, Budapesten rendezi meg a nyereségybetétkönyvek 1989. harmadik negyedévi sorsolását. Ezen az 1989. szeptember 29-ig váltott és a sorsolás napján is forgalomban lévő nyereségybetétkönyvek vesznek részt. A nyereségyek kifizetése október 20-án kezdődik. (MTI)

Szokatlanul hűvös idő várható

Eleinte jobbára felhős idő, majd kisebb-nagyobb felhőátvonulás várható, főként északon és keleten valószínű eső, záporosó, az Északi-középhegységben futó hózápor is előfordulhat. Az északi, északnyugati szél gyakorta megerősödik, a Dunántúlon viharos széllesek is várhatók. A legmagasabb nappali hőmérséklet kedden 10 és 15 fok között alakul.

Távolabbi kilátások szerdától szombatig: Hűvös marad az idő. A hét közepén több órás napsütés várható, csapadék kialakulása nem valószínű. Erős lesz az éjszakai lehűlés, helyenként gyenge fagy is várható. A hét végén felhősebbre fordul az idő, sokfelé alakul ki záporosó. A legalacsonyabb hajnali hőmérséklet eleinte 0 és 5, majd 4 és 9 fok között, a legmagasabb nappali hőmérséklet eleinte 12 és 17, majd 14 és 19 fok között várható. Jelentős mennyiségű, legalább napi 5 mm csapadék az ország területén nem várható.

Képzőművészeti szabadiskola indul október 3-án és 4-én a pécsi Ifjúsági Házban. Célja, hogy a városban lévő szakemberbázisra támaszkodva folyamatos és differenciált gyakorlati lehetőséget adjon a rajzművészet alapjaival ismerkedők számára.

— Negyven évvel ezelőtt alakult meg Pécsen a Pedagógiai Főiskola ének tanszéke és vegyeskara. Ebből az alkalomból az idén december 16-án szombaton jubileumi ünnepséget rendeznek Pécsen, amelyre várják az 1949 óta végzett hallgatókat. Aki az egész napos találkozón és ünnepi koncerten részt kíván venni, október 15-ig jelentkezzen a Pécsi Egyetemi Kórus, Tillai Aurél címén; 7624 Pécs, Ifjúság u. 6.

Menyember, vőasszony, de szép mind a kettő!

Tíz pár esküdt örök hűséget vásárnap a koppenhágai polgármester előtt. Csoportos esküvőre már volt példa, de arra nem, hogy a párok mindkét tagja azonos nemhez tartozzék. Dániában október 1-én lépett életbe — a világon elsőként — egy olyan törvény, amely módot ad az azonos neműek párkapcsolatainak törvényesítésére. Ezek a párok néhány kivétel-

lel ugyanazokat a jogokat élvezik, mint a hagyományos — férfi—női — házasságok. Egelőre vita folyik arról, hogy a templomokban is elhangozhassék-e a boldogító igen, ha a férfítől férfinak, illetve nőtől nőnek szól. Az egyház mind ez ideig elzárkózott ettől. Az újdonsült házások egyikének egyik tagja egyébként lelkipásztor volt.

1989. október 1-én 90 fővel megalakult a Magyarországi Cigányok Szociáldemokrata Pártja. Programjukban kiemelt helyen szerepel a szociálpolitika, a jog és az érdekvédelem. Pártunk önálló politikai szervezet, melyet jelenleg 9 tagú ügyvivői testület irányít, és ez szervezi a vidéki alapszervezeteket is. A jelenlegi ideiglenes alapszabályt, szervezeti és működési szabályzatot — az alapszervezetek helyi igényeinek megfelelően kibővíti — a novemberben megtartandó kongresszus fogja véglegesíteni.

Valuta árfolyamok

1989. október 2

Pénznem	vételi árfolyam	eladási 100 egységre forintban
angol font	9345,77	9923,85
ausztrál dollár	4502,13	4780,61
belga frank	146,96	156,05
dán korona	791,86	840,84
finn márka	1350,11	1433,63
francia frank	909,88	966,16
görög drachma a/b	35,15	37,33
holland forint	2732,72	2901,76
ír font	8219,50	8727,92
japán yen (1000)	415,04	440,72
kanadai dollár	4919,83	5224,15
kuvaiti dínár	19549,76	20759,02
norvég korona	836,26	887,98
nszk márka	3085,38	3276,22
olasz líra (1000)	42,34	44,96
osztrák schilling	438,47	465,59
portugál escudo	36,46	38,72
spanyol peseta	48,73	51,75
svájci frank	3563,47	3783,89
svéd korona	900,00	955,68
usa dollár	5790,64	6148,82
ecu (közös piac)	6362,64	6756,20
jugoszláv dínár csekk (10 000) b 15,52		
a.) vásárolható dínár legmagasabb bankjegy-címlet: 1000-es		
b.) bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:		
görög drachma	36,20	36,28
jugoszláv dínár csekk 10 000a/b 15,98		

Vállalkozás
és támogatás

Az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság új módon kívánja támogatni a kis- és középméretű vállalkozásokat. Már korábban létrehoztak egy több százmillió forintos kockázati tőkealapot, s a kis- és középméretű szervezetek számos egyedi műszaki fejlesztési kérelmét eddig is kedvezően bírálta el az OMF.

Ez utóbbi vállalkozások segítése innovációs tevékenységük szélesebb körű és erőteljesebb ösztönzése érdekében, az OMF együttműködést kezdeményezett több bankkal. A pénzügyintézetek arra vállalkoznak, hogy az általuk hitelképesnek minősített vállalkozások számára innovációs célú hiteleket nyújtanak, összesen félmilliárd forint értékben. Az OMF pedig a vállalkozó helyett — a kezelésében lévő központi műszaki fejlesztési alap terhére — megtéríti e műszaki fejlesztést szolgáló bankhitelek kamatának jelentős részét, mintegy 50 százalékát. A kedvezményes hitelekben szervezeti formától, ágazati hovatartozástól és a tulajdon típusától függetlenül minden 100 főnél kisebb létszámú vállalkozás részesülhet. Ezenkívül lehetőség kínálkozik arra is, hogy az OMF a hitel visszafizetésére kezességet vállaljon.

A hitelkérelmeket közvetlenül a bankokhoz lehet benyújtani, így az Agrobankhoz, a Budapest-, az Invest-, az Ipar-, az Ipari Fejlesztési, az Országos Kereskedelmi és Hitel Bankhoz, a Magyar Hitel Bank Széchenyi István igazgatóságához, illetve az Innofinance Rt-hez.

FIZETÉSNAPI
VÁSÁR

a Szekszárdi 505'
Szakmunkásképző
Intézetben

1989. október 3-án
9—15 óráig a

PALOTA Bördíszmű
Vállalat
termékvásárt rendez.

NAGY
ÁRENGEDMÉNYEK!

Dátum Lap- és Könyvkiadó ajánlata!

V. Horváth Mária:

Vadászszakmány — nemcsak vadászoknak

— Politika és vadászat? — Vadászkerölcs és vadászkerölcstelenség? — Volt-e helyenként jog és törvénytíprás? — Kik vadásztak? — Mire és hogyan?

— Kik nem vadásztak? — Hatalom és sport?

— Természetvédelmi horror?

— Kor-körkép és kór-körkép

Persze, sok-sok feddhetetlen vadással is találkozhatunk

A Dátum című szabadelvű napilap olvasói már megismerkedhettek a sorozattal. A hamarosan megjelenő könyv még közzé nem tett riportokat és véleményeket is tartalmaz.

Postai utánvétellel küldjük megrendelőinknek.

Ára: 58,— Ft

Megrendelhető:

Dátum Lap- és Könyvkiadó,

7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

Noiservis
Szakértői-, szaktanácsadói,
operatív szolgálat
termékek és technológiák
fejlesztéséhez

Vállalási kör

Géphibásodások megelőzése;
terv és rajz ellenőrzésekkel,
— rendszeres gépellenőrző mérésekkel és előrejelzésekkel.

Gépek-, berendezések
minőségének fokozásához;

— rezgés, és zajforrások felderítése, elemzése, valamint a zavaró hatások megszüntetéséhez megoldások kidolgozása,

— a pontossági és megbízhatósági jellemzők elvi-, konstrukciós és szerkezeti elemzése, különös tekintettel a méretláncokra, a kopásokra, az alak-, valamint egyéb elváltozásokra, végül javaslat a változtatásokra.

Termékek zaj és rezgésvédelmi minősítéséhez:

— előzetes, tájékoztató mérések,
— várható határérték túllépések esetén célkutatás-, elemző vizsgálat és megoldási javaslat elvi-, adatszolgáltatási és tervezési-szerkezeti szinten.

Kezdő kisvállalkozóknak, ha VOSZ tagok, 1989 októberben 50-től 100 %-ig terjedő szaktanácsadói kedvezmény!

APRÓHIRDETÉS

Új családi ház, 283 négyzetgölgel telken eladó. Szekszárd, Otthon u. 42.

1500 db új kisméretű téglák és 1 db fűdőkád eladó. Kisszékely, Szabadság u. 231.

Dél-dunántúli kis községben, szép környéken állást keres népművelő-könyvtáros övönő. Lakásnak bérbé-, (meg)vennék üres, lakható házat. Lakatos Lászlóné, Budapest, 1121 Ágnes u. 40./b.

KV-s Dacia eladó. Tolna, Marx K. u. 39.

Eladó 1200-as Lada 9 éves, bal esleje karambolos. Cserélném Trabantra, traktorra, szállító járműre. Kandi János, Kisszékely.

Gépjármű-technikus állást keres Tolna megyében. „Minden megoldás” jelígre a kiadónkba.

75-ös stíhlifűrészes eladó. Balogh András, Decs 7144 Április 4. u. 17. sz. Érdeklődni lehet: 16 óra után.

Rendeljen nálam redőnyt, relaxát (részletre is), harmonika ajtót rövid határidőre. Telefon: 82/18-436.

Szekszárd központjában eladó egy 54 m²-es, IV. emeleti összkomfortos, telefonos lakás modernül berendezve. Leveleket az „Étkező van” jelígre a Dátum szerkesztőségébe várom.

0 km-es Lada 2107-es eladó. Érdeklődni: 7—21 óráig az 1-151-231-es telefonon.

Blogiliszta szerződéssel, díjmentes technológiával, szállítással eladó. Bajkai Ferenc, Bonyhád, Benczúr u. 40.

150 m²-es családi ház, gázfűtéses, (padlófűtéses) szuterénnel, garázzsal, pincével, beépített tetőtérrel eladó. Kisebbs csere is érdekel Szekszárdon, vagy környékén. Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

400 négyzetgölgel termő szőlővel betelepített építési telek eladó Bonyhád. Érdeklődni munkaidőben: 15-015 telefonon, vagy Bonyhád, Bartók u. 10.

Komló 2,5 szobás, telefonos, garázsos OTP öröklakást cserélnék 3 szobás összkomfortos családi házra, Mázaszászvár-Újtelep, Bonyhád, Szekszárdon, Komlón, Kaposváron.

Czeininger István Komló, Bajcsy-Zsilinszky u. 19. Telefon: 71/83-282.

Felsőfokú gépész végzettséggel, 20 évi gyakorlattal állást keresek. „Sokoldalú” jelígre a kiadóba.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

... példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):

.....

.....

.....

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,
negyedévre: 600,— Ft,
félévre: 1200,— Ft,
egy évre 2400,— Ft,

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.
Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentesítés nélkül az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a-

Felvételi előkészítőket indít a TALENTUM Oktatási Stúdió BT

matematika, fizikai, kémia, biológia, földrajz, magyar, történelem és művészettörténet tárgyakból.

Részvételi díj: 570—1090 Ft/hó.

Beiratkozás:

16—18 óráig Budapest, XI. Villányi u. 5—6-ban. Telefon: 181-0160 (Telinformix: 7—22 óráig).

Fordítóirodánk

angol,
német,
francia

és orosz professzionális szabad fordító és tolmács kapacitást ajánl ügyfeleink.

ATS Kiszövetkezet,

Budapest 1137. Pozsonyi u. 26. IV./l.

Telefon: 149-5846

DÁTUM

Nemzeti tünnap

Nem tudom, vajon az NDK majdani történetében hány időpontot jelölnek a fenti címmel, de egyelőre úgy tűnik, egyre többet. Így azután az is lehetséges, hogy a most brit kiadásban megjelentetett NDK-enciklopédia némi korrigálásra szorul. A Maxwell Kiadó azonban, amely azzal dicsekedhet, hogy a szocializmus agg bajnoka, Honecker irt először az összeállításhoz, valószínű, egy másik kötetet is sajtó alá rendezhet. Ugyanis az államférfi önéletrajzát Aus meinem Leben címmel már kiadta, de föltétlenül igényel ez egy pótkötetet, amely homlokán viselhetné: Mein (verlassener) Kampf; szabad fordításban: Az én (elvesztett) harcom.

Nem lesz zavaró az sem, hogy a cím majd némiképp emlékeztet egy régebbi hírhedt műre, sőt, a benne foglaltak a borsó falrahányásának módozatait elemzik leginkább, mert ez a szerzőt cseppet sem zavarja. A hírek szerint önfeledten osztogatja a kiüntetéseket, amelyeknek jutalmazottai egyelőre otthon maradtak, lévén a hadsereg és az állambiztonság vezető egyéniségei.

Nagy kérdés azonban, hogy a távoli jövőben megtartandó nemzeti tünnap rendezvényein ki kapja a kiüntetéseket? Mi — ha nem is pályázunk rá — megérdemeljük, a prágai kormány már nem kaphatja meg, hiszen addigra csupán rossz emléke marad, az NSZK vezetése pedig úgy tartja: őket nem illeti, hiszen nem tettek egyebet, mint emberi gesztust embertelen helyzetben. Honecker azonban úgy véli: inkább elvesztett tízezrek, mint egy szemernyi változás. Különböznél csak tünnapot s nem nemzeti ünnepet lehetne ülni. Vagy utazni?

Töttös Gábor

Szolnok megyében csak kivonultak

Kiléptek az MSZMP-ből a baranyai bírák

Megkezdődött, s a jelek szerint felgyorsult a bíróságok depolitizálása: Baranya megye valamennyi bírása kilépett az MSZMP-ből; megszűnt a párt megyei bírósági alapszervezete is. Dr. Tamásfy József, az Országos Ideiglenes Bírói Tanács és a Baranya Megyei Bíróság elnöke elmondta, hogy a 38 tagú pártalapszervezetből már a nyár folyamán többen kiléptek, miután egyetértettek OIBT erre vonatkozó álláspontjával. A körülmények mérlegelése alapján most még az MSZMP tagjai sorába tartozó 12 baranyai bíró is bejelentette azonnali kilépését. Dr. Tamásfy József a továbbiakban azt is elmondta, hogy a Magyar Jogász Szö-

vetség bírói tagozatának felmérése szerint a hazai bírák több mint 90 százaléka egyetértett az alkotmány 50. szakasza második bekezdésének tervezett módosításával, amely kizárja, hogy a bírák bármely párthoz, illetve politikai szervezethez tartozzanak.

Erre mutat az a Szolnok megyéből érkezett jelentés, hogy miután huszonegy hétente már az utóbbi hetekben kiléptek az MSZMP tagjai közül, hétfőn bejelentették: a megcsappant létszámú alapszervezet kivonul a munkahelyről, s önállóságát megőrizve az egyik körzeti alapszervezetben folytatja tevékenységét.

Dobi, Ortutay, Barcs nem

A Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt budapesti intézőbizottsága és elnöksége kijelenti, hogy célkitűzése ma is megegyezik a párt 1945-ben és 1956-ban meghirdetett programjával; politikai eszközökkel küzd a „Független, szabad, demokratikus, polgári berendezkedésű Magyarország” megteremtéséért. Elhatárolja magát az 1947 utáni — Dobi István, Ortutay Gyula és Barcs Sándor által vezetett — párttól és annak áruló politikájától.

Felhívja az FKGP megyei szervezeteit, csatlakozzanak nyilatkozatunkhoz, hogy a nemzet előtt pártunk politikája és célkitűzései egyértelművé váljanak.

Az MDF és a lakosság képviselői hétfőn adták át a debreceni szovjet katonai reptülőtér által okozott károk felmérési jegyzőkönyvét. A mintegy 570 ingatlan 22 millió forint összegben érintő kárfelmérést a Hungária Biztosító végezte el — ingyen. Az átvétők — a Magyar—Szovjet Vegyes Bizottság — részéről hangsúlyozták, hogy eleget tesznek a kárt szenvedettek képviselői kérésének, és még az október második felében esedékes együttes ülésükön megtárgyalják a kártérítés módozatait. Az MDF hangsúlyozza „a kárt nem a magyar költségvetés terhére kívánjuk megfizettetni, hanem abból az összegből, amelyet a Szovjetunió fizet hazánknak támaszpontja használatáért”.

Litván tiltakozás

Litván képviselők csoportja hétfőn a szovjet parlament ülésén nyilatkozatot adott át Mihail Gorbacsov államfőnek. A nyilatkozatban a negyven aláíró határozottan tiltakozott az SZKP KB augusztusi, a balti köztársaságokban kialakult helyzettel foglalkozó nyilatkozata ellen. Ezúttal javasolta, hogy Litvániában népszavazással döntsének a köztársaság önállóságáról.

"Édes élet" Baranyában

Jugoszláv cukorrépakombájnok álltak munkába a baranyai földeken, a gépek Mohács és Szigetvár környékén dolgoznak, ahol a terület egy részén jugoszláv gyárak számára termeltek cukorrépat.

A termést irányvonatok és kamionok szállítják a Dráván túli feldolgozó üzemek-

Csak egy százalék kérte

Alternatív katonai szolgálat

Az előzetes várakozásoknál jóval kevesebben, mintegy hatszázan nyújtottak be kérelmet alternatív szolgálat teljesítésére — ez a besorozottnak mindössze 1 százaléka. Közülük 500-an a polgári szolgálatot választották, a többiek pedig fegyver nélkül kívánnak szolgálatot teljesíteni — közölte a Honvédelmi Minisztérium illetéke azon a megbeszélésen, amelyet az Országos Béketerákos rendezett hétfőn az alternatív katonai szolgálat bevezetésének első tapasztalatairól. Fehér József azt is elmondta, hogy 43 fiatal mindenféle szolgálatot megtagadott, többségük a Jehova tanúi közé tartozik. Szólt arról is, hogy a kérelmek benyújtási ha-

tárídeje a katonai eskü letétele volt, ezért a bevonulást követő négy hétben is volt még lehetőség másfajta szolgálatot választani. Akik ebben az időszakban éltek ezzel a lehetőséggel, azokat a kérelem benyújtását követően néhány órán belül leszerelték. A 600 kérelmező többsége egyébként a bevonulás után adta be kérelmét. A HM illetéke szerint az első elemzések alapján a kérelmezők három csoportba sorolhatók. Az elsőbe tartozók lelkiismereti okok miatt, a második tagjai családi, szociális okok miatt kérte, a harmadik csoport pedig ki akar bújni a fegyveres szolgálat alól. Van nekik között többszörösen büntetett előéletűek is.

Színkritikusok díja

Átadták a színkritikusok díját hétfőn a Fészek Művészklubban. A legjobb magyar dráma Eörsi István A kihallgatás című színműve, a legjobb rendezés díját Molière: A mizantróp című előadásáért Székely Gábor kapta. Balkay Géza vehette át a legjobb férfi alakítás díját, a legjobb nőit Csákyányi Eszter. Eszenyi Enikő a legjobb epizódszereplő, díszleteiért Khell Csörsz, jelmezeiért Szakács Györgyi részesült a színkritikusok díjában.

Keresik Nikolettet

Többször keresik, de sajnos mind ez ideig eredménytelenül a két és fél éves Pócsik Nikolettet, aki péntek délután nyomtalanul eltűnt esztergomkertvárosi házuk elől, a Pozsonyi utcából. Szovjet katonák, munkásörök, több üzem dolgozója és sok helyi lakos segít a rendőröknek; motoros- és sárkányrepülővel vizsgálják a terepet, nyomkövető kutyákkal kutatnak. Eddig már 12 négyzetkilométernyi területet fésültek át szinte méterről méterre. Hétfőn a tatabányai bányák speciálisan kiképzett személykereső bányamentő kutyái is részt vettek az eltűnt kislány keresésében.

Nikolett egyébként egy rokongyerekkel, a 4 éves Péterrel játszott a házuk előtti úton. Talán néhány percig lehettek kint, amikor a fiúcska besza-

ladt a házba a nagymamához, és panaszkodta, hogy a kislány nem jött vissza az udvarba. A nagymama azonnal kiszaladt a ház elé, de Nikolettet már nem találta, s éppen akkor fordult ki az utcából egy PJ rendszámú Wartburg gépkocsi. A gépkocsit is keresi a rendőrség.

Holnap
számunkban
olvashatják,

hogy Veszprémben
ki hozta le
a csillagot

Kiadja a Dátum Lap- és Könyvkiadó Rt. magánkiadásban. Főszerkesztő: Bába Iván. Főszerkesztő-helyettesek: Czákó Sándor és dr. Töttös Gábor. Olvasószerkesztő: Kis Pál István. Külföldi tudósítók: Szalai Attila (Varsó), Zirkuli Péter (Párizs), dr. Vezényi Pál (Zürich), és Vigh József (Toronto). Munkatársak: Bálint György, Bayer Béla, Csik Rita, Gadó György, Gyórfy Árpád, Fejes Imre, Kapfinger András, Kapitány Krisztina, Kolozsi Béla, Lékó Sándor, M. Szabó Imre, Szűcs Imre, Szávai Géza, Pál Zsuzsa, Tamási János, dr. Tóth Edit, V. Horváth Mária, Veress Éva, Wágner Dezső. Felelős vezető és kiadó: dr. Károly István. Szedés és tördelés: Babits Kiadó. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. Tel.: (74) 16-277, Fax: (74) 15-275. Nyomja az Athenaeum Nyomda, Budapest, VII., Lenin krt. 7. Felelős vezető: Szilávik András vezérigazgató. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármelyik hírlapkézbesítő postahivatalnál, a kézbesítőnél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR), Budapest, XIII. ker. Lehel u. 10/A. 1900, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: egy hónapra 200,- Ft, negyed évre 600,- Ft, fél évre 1200,- Ft egy évre 2400,- Ft. Indexszám: B/PNL/31/TO/1989. ISSN szám: 0864-9170.